

SITUATION

S T H L M

#296

JULI/AUG. 2022
ÅRGÅNG 27

PRIS: 80 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

Madde Wennerström har bott ute många somrar, "det är viktigt att tänka på färskvaror, inte köpa stora förpackningar". Hon tycker om att gatorna förändras på sommaren, hur stan lever upp, att det är lättare att få kontakt med människor.

TURIST I VÅR EGEN STAD

Vad guiderna berättar om Stockholm

13 av Situation Sthlms säljare berättar hur sommaren påverkar dem och deras liv.

EMIL JENSEN

Sommar på två hjul

GEORG RIEDEL

Om Idas sommarvisa

Sommar på gatan

JOHAN HUUMONEN | STOCKHOLMS GATUNAMN | MAUD NYCANDER | MED EGNA ORD

Till dig med
en adress.
För dom som
saknar en.

SBAB stödjer Situation Sthlm på flera sätt i syfte att bidra till en bättre boendesituation för dom tusentals människor som lever i hemlöshet i Sverige idag.

Tack för att du också gör det!

SBAB!

INNEHÅLL

JULI/AUGUSTI 2022

Emil Jensen

Han kommer att spendera sin sommar på en lådcykel med gitarren i lastrummet. 400 mil och cirka 40 spelningar. Startar på Sergels torg i juli och avslutar på Skansen i augusti.

MARGARETA BLOM

Sidan 14.

MARIA HAGSTRÖM

Turist Sthlm

Reporter Maria Hagström har turistat via Hop-on-hop-off-buss, på Segway och per turistbåt. För att se vilka som åker med och för att lyssna till guider-nas berättelser om Stockholm – det turisterna får veta om staden, livet och människorna här.

Sidan 30.

Krönika: Ulf Stolt

Sofia, sommarnatt.

Sidan 13.

Omslag #296

Anneli Hildonen
fotograferade
sommaren
på gatan.

ANNELI HILDONEN

"Jag tycker om klimatet, men det är för ljusst. Och lite för folktomt ibland."

Stockholm blir en annan stad på sommaren. Tretton av Situation Sthlms säljare berättar om första sommaren utan sin bror, om att bo utomhus, om trängsel och nya språk och att bada vid Tanto. Om livet som hemlös på sommaren.

Sidan 20.

ALLTID I SITUATION STHLM

7 Brillant

Sigrid Kamp, solcellsansvarig.

10 Gata fram och tillbaka

Gösta Ekmans väg, Hägersten.

12 Situation Waldersten

Månadens bild av konstnären

Jesper Waldersten.

45 Korsord

Lös månadens kryss.

46 Svepet

Georg Riedel om "Idas sommarvisa", Stockholms gatunamn, Djungelboken.

48 Dåtid Sthlm

Juli/augusti 1959.

GATUPLANET

5 Säljaren

Mats Andersson, Hornstull.

18,28 Med egna ord

Säljarnas sidor – texter från gatan.

38 Min Plats

Victoria Sjölund, Nackas hörna.

37 I gatuplanet

- Barn med skuldsatta föräldrar
- Oro inför sommaren
- Engångskameror på Sprutbytet
- Brukarföreningen blir hemlös.

SITUATION

REDAKTION Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-54595390 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se

Art Director Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth **Medverkande fotografer och illustratörer** Anneli Hildonen, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten.

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Räckvidd 101 000 läsare (Orvesto konsument helår 2021) **Upplaga** 14 600 ex/mån (TS helår 2021) **ISSN:** 1400-4437 **LEDNING & ADMINISTRATION VD** Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-54595387

Adress Torkel Knutssongatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08-54595381 **Organisationsnummer** 556649-1071 **Bankgiro** 5774-9327 **SOCIAL VERKSAMHET Verksamhetschef, sociala verksamheten** Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-54595388 **Samordnare** Ingemari Olofsson, ingemari@situationsthlm.se, 08-54595381, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-54595381 **Telefonnummer distribution** 08-54595381 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8–15.15 **Organisationsnummer** 8024 11-1497 **Bankgiro** 5357-3259 **Gåvokonto** Bg 431-2252

ANNONSERING & PRENUMERATION Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-54595394, Sousie Saboh, sousie.saboh@mediakraft.se, 073-3109093,

Robert Wallner, robert.wallner@mediakraft.se, 070-992 53 43 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 880 kronor **E-post** situationsthlm@flowyinfo.se **Tryck** V-TAB Vimmerby 2020

Miljö Plasten runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

441 Tryck 428

VISA VAD DU STÅR FÖR.
KÖP DITT REGNBÅGSARBAND IDAG!
[AMNESTY.SE/PRIDE2022](https://www.amnesty.se/pride2022)

HUMAN RIGHTS ARE MY PRIDE

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

I Stockholm vistas enligt den senaste mätningen 7 247 hemlösa personer och av dessa lever 1 558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skrivarkverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Närmare 80 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

"Efter tjuogoett år som säljare tycker jag att jag bör adlas."

Mats Andersson

Några reaktioner på din nyfunna adlighet?

– Inga kunder har sett det än, har bara haft jackan några dar. Men polarna har sett, de skrattade och tyckte jag skulle "tagga ner lite". Men efter tjuogoett år som säljare tycker jag att jag bör adlas. Det är dags nu – därför skrev jag von Matte.

Hur känns den nya jackan?

– Bra, lite vattenavvisande, lagom varm, perfekt för en sommarkväll. Jag tycker loggan på ryggen är riktigt snygg.

Mats Andersson har sålt tidningen vid Hornstull i 14 år. Numera bär han säljarnas nya jacka när han gör det. Hela sommaren.

Situationist "Dela gärna våra inlägg så hjälper du andra att hitta säljare."

Låt Situation Sthlms säljare bli en del av ditt sociala medieflöde. Följ oss på Instagram: @situationsthlm.

UR ARKIVET: # 255, NOVEMBER 2018

Sorgen bor i en kondoleansbok på en hylla vid dörren. Där skriver Situation Sthlms säljare – **Roland Johansson** har gjort det "50-60 gånger genom åren" – minnesord över en död kollega, och de anhöriga får genom texterna en

påminnelse om ett liv som varit.

Radio Totalnormal firar 10 år och 300 sändningar, **Hans Rosenfeldt** har datorn full med nya avsnitt till TV-serien "Marcella" och bagarstugan i Västerhaninge, piroger i Norsborg och en lunchbuffé i Fittja är anledningar att åka utanför stan för smakens skull.

Kristina Collén har skrivit barnboken *Alma och papegojmysteriet*, öppen visning på Stadsmuseet i Frihamnen, dockteater på Orienteatern, **Emil Jensen** på Södra Teatern, **Robert Hurula** ger ut konstbok, **Zelda**, litteratsamtal på Timmermansgården och **Joakim Pirinen** ger ut boken *Anspråklösa förslag*.

SAGT I SOCIALA MEDIER

INSTAGRAM @thubten_virtue **Jag håller med. Har precis börjat köpa tidningen och även om det finns mycket intressant är det nog säljarna och deras vardag jag allra helst vill läsa om.**

FACEBOOK @Anne Aheinen **Fina Mia. Jag hade äran att träffa dig och Anders första gången då jag med min vän Raine Gustafsson besökte Situation Sthlms lokaler.**

INSTAGRAM @tillmagdalena **Bästa Roger, alltid lika trevlig när jag köper tidningen.**

INSTAGRAM @marycordts **Jag hoppas verkligen att du har tak över ditt huvud nu.**

@ofly71 (via Instagram):

"Hjärtat blöder för de alla. Och kram till er alla som är kvar, kämpa på! Ni betyder mycket för många!"

Ett gammalt Instagram-inlägg från numret ovan om sorg och säljarnas kondoleansbok.

Ledare

Turister och sommargator

DET FINNS ETT par olika sätt att definiera sommaren.

Den rent meteorologiska definitionen är att det råder sommar när dygnsmedeltemperaturen överstigit 5 grader Celsius. Rent kalendariskt är det sommar på det södra halvklotet under juni, juli och augusti. Och astronomiskt börjar sommaren i och med sommarsolståndet – den tid på året då jordaxeln lutar som mest mot solen – och den kortaste natten infaller. Astronomiskt slutar sommaren i

och med höstdagjämningen, då dag och natt är lika långa.

GATORNA I STOCKHOLM förändras på sommaren.

Vi har talat med tretton av Situation Sthlms säljare om hur de upplever att staden och gatorna förändras på sommaren och på vilket sätt det påverkar dem.

Reporter Marias Hagström laddade telefonen och hoppade på en guidad busstur, bokade in sig på en Segway och löste biljett till en båtture. För att ta reda på vilka som

åker med på turerna. Och höra vad det är för historia om Stockholm som turisterna får berättad när de besöker stan.

Kompositören George Riedel skrev musiken till "Idas sommarvisa", en av låtarna ur filmmusiken till *Nya hyss av Emil i Lönneberga* från 1972, i sitt hus på Fårö på Gotland. Sedan dess har sången fått ett helt eget liv. Vilket han är oerhört tacksam för.

Emil Jensen spenderar sommaren på två hjul innan han är tillbaka i stan igen i slutet av augusti.

Fjärde utgåvan av *Stockholms gatunamn* en bitig lunt kunskap på 784 sidor, har just kommit ut.

Och på hustaken på Linjalen finns stadsdelens största solcellsanläggning.

Trevlig läsning. Och trevlig sommar.

Ulf Stolt
chefredaktör & ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

BRILJANT

Solstrålande

Sigrid Kamp, Energisakkunnig på Stockholmshem och solcellsansvarig.

– PÅ KVARTERET LINJALENS fem tak har vi satt 720 solceller, en yta som är 1 600 kvadratmeter. Jag har kollat Google Maps och kan inte se nån annan byggnad på Södermalm som har en lika stor anläggning.

– Linjalens tak passar extra bra eftersom de består av stora öppna ytor som varken har fläktrum, kåpor eller rör. Och så är det inga byggnader i närheten som skuggar.

– Solcellerna har en lutning på 15 grader och ger bäst effekt maj till augusti. Allra bäst när solen står högst på himlen, alltså mitt på dagen. Tillsammans ger de en effekt på 324 kilowatt. En skuggig dag levererar solcellerna ungefär 20 procent av vad de levererar en solig dag. Om pollen lägger sig som en hinna kan det reducera effekten något, men den regnar bort.

– Ungefär 70 procent av elen från solcellerna används till det allmänna som tvättstugor, värmepumpar, hissar, fläktar och belysning i portuppgångarna. Resten går ut till elnätet för försäljning.

– Nej, det blir inte varmt för dem som bor högst upp. Energin alstras i själva solcellen och inte i materialet runt omkring. Jag hoppas att våra hyresgäster kan sova gott om natten när de vet att de till viss del använder grön el lokalt alstrad på deras hustak.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO AV **MAGNUS SANDBERG**

HUVUDSTAN

1

plats i Stockholms län bland rastplatserna kom Stora Väsby, när M Sverige utvärderade över 300 rastplatser i Sverige. Trötthet är orsaken bakom ungefär var femte bilolycka. Välskötta och välordnade rastplatser utmed vägarna är därför viktigt. Två gånger om året inspekteras rastplatserna och bedöms bland annat utifrån kriterier som parkerings- och uppställningsmöjligheter, säkerhet, toaletter, skötsel och belysning.

Rena Mälaren rensar Mälaren på batterier och däck

MILJÖ Utanför Stadshuset, längs Norr Mälärstrand, har föreningen Rena Mälaren tömt sjöbotten på sopor.

– Bland annat 2,3 ton bilbatterier och galna mängder däck. Nu ser man botten igen och det finns möjlighet för oss att plantera växter där i juli, säger Fredrik Johansson, Rena Mälarens grundare.

Innan dess kommer botten att filmas, för att dokumentera hur det ser ut där nu – det är dött. Sedan ska sticklingar av ett antal sjöväxter planteras, som ålnate, axslinga och näckrosor. Till en början på en liten yta.

– I år startar vi med ett pilotprojekt för att sen se om det börjar slå rot. Vi vill pröva olika metoder och undersöka vad som fungerar bäst, säger marinbiologen Markus Olsson som leder projektet.

Planen är att nästa år göra en större plantering, i ett ruttmönster med olika arter.

Att det sker precis utanför

RENA MÄLAREN

Stadshuset är ingen en slump. Dels har Rena Mälaren i flera år kritiserat stadens politiker för snödumpningen rakt ner i Stockholms vatten, som tar med sig gifter och plaster. Men vid Stadshuset rör sig också både

stockholmare och turister som de hoppas får upp ögonen för miljön i Mälaren.

– Vi vill visa att det går att få tillbaka livet på botten, säger Markus Olsson.

MARIA HAGSTRÖM

"I 'Stockholm möts' har publiken huvudrollen. Staden och berättelsen skapas i samma stund som du rör dig igenom den."

Regissör Joakim Rindå, om ljudpromenaden med blicken på hbtq-kulturens plats i stadens historia.

Townhall i Kulturhuset

DEBATT I ett försök att inför valet hitta nya format för politiker och väljare att mötas och diskutera, anordnar tidskriften Kvartal, Demoskop, tidskriften Dagens Arena samt Kulturhuset Stadsteatern en Townhall den 24 augusti i Hörsalen.

Det är en del av projektet Folkviljan, som även innehåller en opinionsundersökning och ett seminarium i Almedalen. Projektet avslutas med en podd dagen efter valet.

– Ett utmärkt sätt att bjuda in väljarna till en kväll där politiska sakfrågor och publiken står i fokus under ett valår, då politiken engagerar så många, säger Eva Kopito, redaktör för samtal & debatt på Kulturhuset Stadsteatern.

Med Townhall-mötet i augusti vill

KULTURHUSET STADSTEATERN

arrangörerna få in väljarna i centrum och låta politikerna direkt möta dem.

– Det är lätt att väljarna hamnar på läktaren som passiva åskådare när medier och politiker samspelar med varandra, säger Jörgen Huitfeldt, Kvartals chefredaktör.

ULF STOLT

Digitalt om Förintelsen

MUSEUM På webbplatsen för Sveriges museum om Förintelsen kan besökarna möta Tobias Rawet och Elisabeth Citrom, två svenska överlevare som genom AI-teknik förevigats och som

man kan ställa frågor till. Ju fler som frågar, desto bättre blir dialogen.

Nästa år öppnar den första utställningen på museet i lokalerna i Glashuset på Torsgatan. Där ska museet vara under fem till åtta år, sedan ska en permanent plats för det finnas.

Under sommaren visas föremål – ett brev, en fångjacka, en resväska, två identitetskort och en ikonbild – från museets samlingar på Historiska museet.

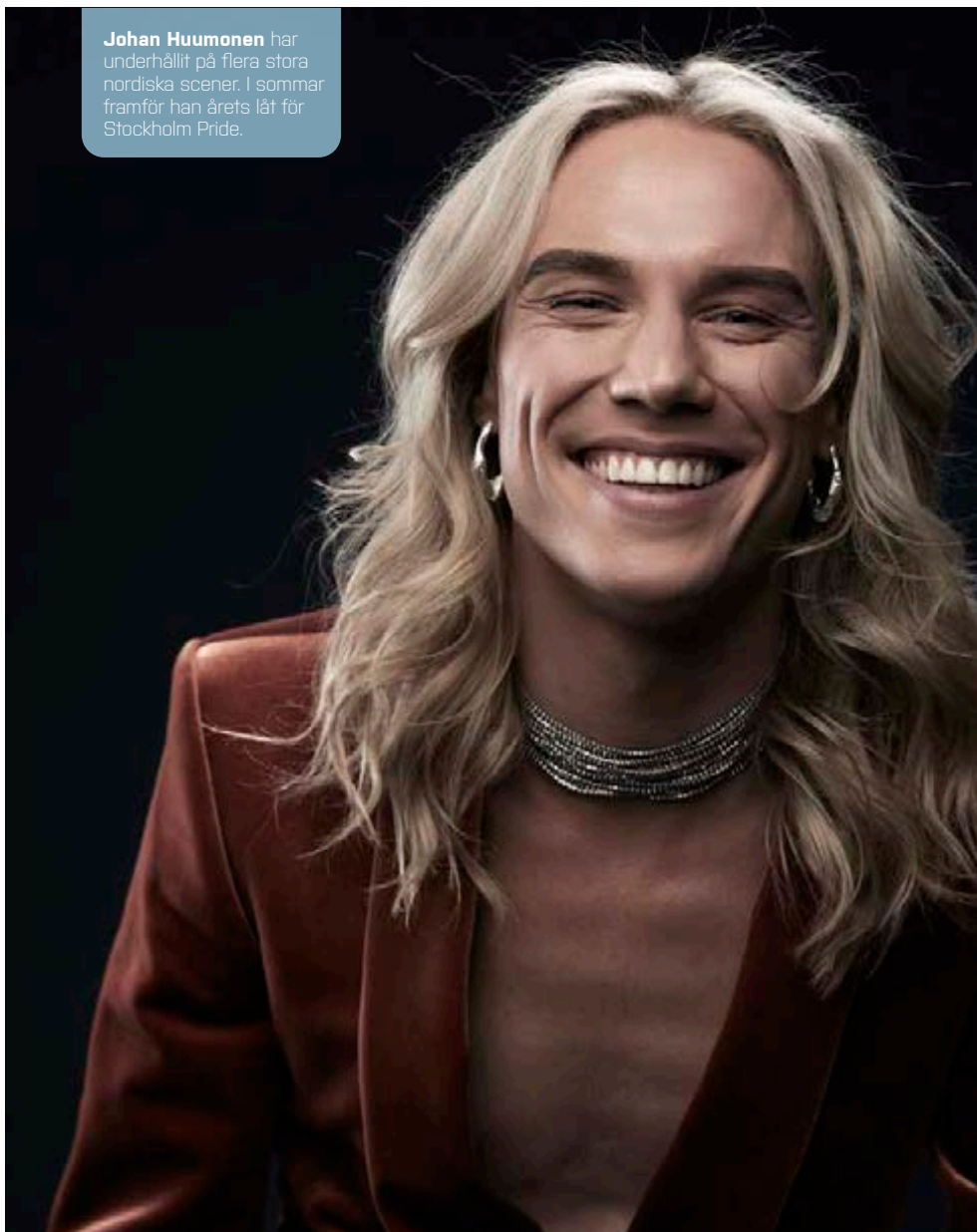
ULF STOLT

ERIK LÉNENSTÄL

Tobias Rawet, en av de svenska Förintelseöverlevande som vittnar i "Dimensions in Testimony".

Johan Huuonen har underhållit på flera stora nordiska scener. I sommar framför han årets låt för Stockholm Pride.

MATHIAS BLOM

Bekänner färg under Pride

MUSIK Årets pride-låt är "Dancing on a rainbow" och framförs av Johan Huuonen. Han växte upp i södra Stockholm och sång, dans och skådespeleri har alltid varit en del av hans liv. Redan som sjuåring fick han en barnroll på Kungliga Operan.

– Som liten fick jag höra att det kunde vara farligt att sticka ut men jag ville få vara mig själv, självklart blev det en del glåpor

men jag har stått stark i min tro att alla ska få vara sitt bästa jag och det är precis vad "Dancing on a rainbow" handlar om för mig.

I sommar är Stockholm Pride tillbaka i fysisk form, 1-7 augusti. Temat för i år är "Dags att bekänna färg!".

– I regnbågen har vi grundfärgerna men hela den fantastiska rörelsen har kommit så långt

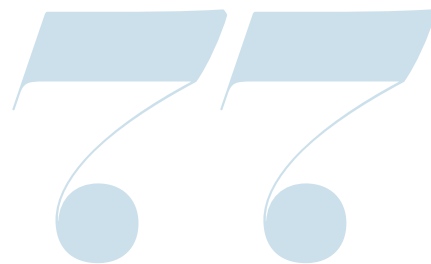
och är så mycket mer än olika fack, vi är alla en unik mix av färger. Bekänn din färg, förälska dig i den och låt ingen påverka dig negativt, säger Johan Huuonen.

Pride-låten "Dancing on a rainbow" är skriven av låtskrivaren och textförfattaren Ole Ornered som har en bakgrund som punkare.

MARIA HAGSTRÖM

350

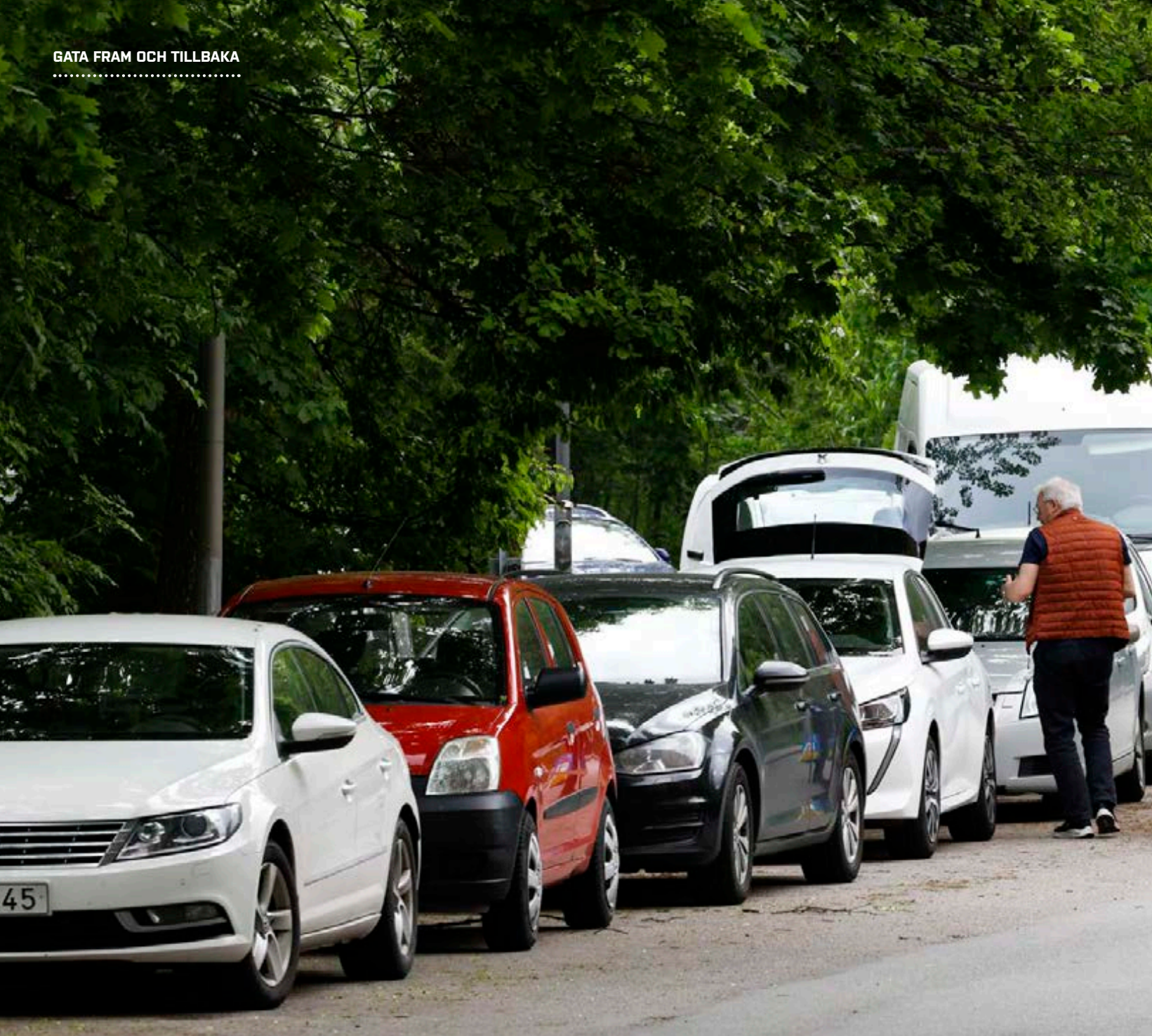
kronor per gram är belåningspriset för 18K guld på pantbanken Sefina just nu, det högsta belåningspriset sedan företaget grundades 1884. Enligt Jimmy Jonasson, guld- och vintagespecialist på Sefina Pantbank, är det rädslan för cyberattacker, bankhaveri och börsras som ökat köpintresset för konkreta föremål med värde. Och därför väljer många att investera i guld, som man historiskt vet har en stadig ökning över tid.

procent av alla förpackningar i hushållen i Stockholm källsorteras, enligt Återvinningsbarometern. Åldersgruppen 65-79 år källsorterar mest, åldersgruppen 18-29 år källsorterar minst. Den åldersgruppen skulle dock källsortera mera om det fanns bättre sorteringslösningar i hemmet.

"Inte spara en öppnad solkräm längre än ett år."

Trots ökningen av hudcancer använder sju av tio sällan eller aldrig solskydd i stadsmiljö, enligt en Sifo-undersökning.

Gösta Ekmans väg, Hägersten 10.24-10.57

.....

Tre personer med en rullväska, en pojke med en boll, 26 trasiga vindrutor i ett ställ, ljudet av metall mot metall vid ett ställningsbygge och ett slanglås runt en bänk. Samma förmiddag utmed Gösta Ekmans väg. TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

TVÅ KVINNOR, EN i röd jacka, en i mintgrön, promenerar snabbt gångvägen i nordostlig riktning bort från vändplanen och kvinnan i grön jacka kastar ett papper i papperskorgen när de passerar den utan att nämnvärt slå av på takten.

Från gångvägen genom skogen som krokar på trottoaren nere vid vändplanen hörs en mamma som sjunger "Idas sommarvisa" för barnet i vagnen. Hon låter orden komma sakta och sjunger med mjuk och vänlig röst.

Vid hållplatsen för buss 907 mot Fruängsgården/Gröndal har man fäst bänken vid stolpen med ett svart slanglås.

Till vänster om porten till bilglasföretaget ett ställ där de skadade vindrutorna placeras efter att de bytts ut, det är 26 trasiga och utbytta vindrutor i stället. En grå bil väntar på p-platsen till höger om dörren, en röd bil har just backat in och en tekniker inspekterar en spricka i nedre hörnet av vindrutan.

En skylt på en stolpe om en förestående lägenhetsförsäljning från ett mäklar företag har tagit rejält med stryk av de senaste dagarnas regn.

HUSET MED FÖRSKOLAN Typografen i brunt trä med gula, röda och blå fönsterkarmar och andra detaljer, ut mot

gatan en lång röd trappa i metall som diagonalt klättrar ner utmed gaveln, under trappan några barnvagnar parkerade.

På lekplatsen utanför en grupp barn, några utspridda pedagoger. En äldre man i blå rock passerar på trottoaren, en pojke på lekplatsen sparkar en neofärgad fotboll mot staketet, han springer efter den. Och precis som mannen passerar frågar pojken:

– Hej. Vad heter du?

Mannen stannar till, svarar:

– Jag heter Valter, vad heter du?

Pojken lyfter upp bollen, tittar på mannen.

– Jag heter Mahmoud.

Sedan vänder han sig snabbt om och springer bort till de andra barnen på lekplatsen som stöjar runt ett bord.

Uppe i backen får en bil tag på en parkeringsplats.

LUCKORNA LÅSTA I det röda soppuset vid infarten till en av parkeringarna framför ett av åttavåningshusen. Det dånar av metalliska hammarslag från ställningsbygget utmed kortsidan på ett av husen i början av gatan, ställningsmaterialet i högar på parkeringen och i slänten intill.

Tre personer, en av dem med en rullväska, kommer ut från ett av husen och går fram till sidan av gatan och

stannar där, spanar upp och ner, ställer sig sedan mellan två parkerade bilar, spanar vidare gatan upp och ner, ser ut att konsultera sina telefoner och varandra, trion ger ett lite oroligt intryck. Efter en kort stund går de tillbaka upp på trottoaren igen och fortsätter gatan bort mot vändplanen.

En grå bil uppkörd under ett träd på gräset bakom skylten för bostadsrättsföreningen Oväder 1.

I hörnet Stjärnströms väg en gul långträdare från ett fraktföretag som stannar till och släpper över en cyklist innan den gasar upp igen och förbereder sig för den stundande, skarpa högersvängen. 🚦

Sofia, sommarnatt

Ulf Stolt

Det var något larm som gått igång från ute på gatan på andra sidan gården, det lät ungefär som om någon stoppat ner en skäggtimmer i en hink youghurt.

Jag var uppe mitt i natten i vad som Jack Kerouac skulle ha kallat ett piss-call, det hade precis börjat ljusna över taken och jag såg till att inte titta upp på klockan på hallväggen på vägen tillbaka, för att slippa börja räkna timmarna till dess telefonen var satt att ringa. Jag lyssnade i glipan vid balkongdörren.

Larmet mumlade vidare. Kom definitivt från någonstans ute på gatan.

I en lägenhet i huset snett emot, den med den gigantiska tv-apparaten som står på hela dygnet, var två stearinljus tända på ett bord. Någon gick genom vardagsrummet. På tv:n bakom rullade en film – människor i en bil på en väg genom ett vinterlandskap, jag kände igen Emma Thompsons profil i en närbild.

Annars släckt i de flesta fönster.

På en balkong på huset bredvid en vit blus och ett par jeans på två galgar på vädringshängaren, plaggen svajar när vinden får fart i glipan mellan husen en bit bort och trycker sig in mellan huskropparna, löven på träden rasslar.

Det slår i en dörr några gårdar bort

– det är fyra olika gårdar som gränsar in här, med murar och höjdskillnader som håller dem isär – och en kvinna och en man drar sina cyklar ut över gården mot ett cykelställ.

Stannar. Pratar. Lite för högt, man kan anta att det inmundigats ett antal enheter. Låser sina cyklar, står kvar och pratar lite till, öppnar sedan dörren och går in i trapphuset och låter den obekymrat slå igen bakom sig.

”Det lät ungefär som om någon stoppat ner en skäggtimmer i en hink youghurt.”

Några måsar på taket mittemot iii-ar och tjafsar. Byter plats.

De har svårt att få ro så här strax före sommarsolståndet, flyger rundor mellan husen, iii-ar, tjafsar, håller fler än sig själva vakna.

Från långt bort hörs ljudet av ett utryckningsfordon som rör sig från öster till väster och sedan hörs allt svagare tills det helt dör bort.

DET SPOLAR I en toalett på någon av våningarna ovanför. Det väser i väggen bakom mig när vattnet rusar genom rören mot en lägre punkt.

Några ungdomar kommer nedför gatan, jag hör dem först, deras obekymrade röster som mäter sig mot

stadens nattljud, sedan ser jag dem under några sekunder när de passerar i glipan mellan husen.

Tre pojkar. Två flickor.

De passerar, går genom korsningen, deras röster blandas sedan bort bakom husväggarna. Jag önskar dem allt det de ännu inte vet och avundas dem alla dagar de vid det här laget omöjligt begriper att de aldrig får tillbaka.

Måsarna iii-ar och tjafsar.

En kylskåpsdörr öppnas och stängs i en lägenhet i huset till vänster, i det bleka ljuset som ljungar till en man i blå kalsonger som dricker några klunkar ur en karaff.

När trafikljusen slår om kan jag se det svagt reflekteras i fönstren på dumplingsstället längre upp på gatan, det har jag inte noterat tidigare.

EN BIL STANNAR till. Logotype från ett vaktbolag på dörren.

Han går ur bild bakom huset mittemot och efter kanske en minut tystnar larmet. Efter ytterligare en minut är han tillbaka vid bilen, talar i telefon: ”Vet inte, inga märken, inget trasigt, stängde av och slog på igen.”

Måsarna iii-ar och tjafsar.

Precis när jag stänger balkongdörren slår Sofia sitt första slag. På väg in i sovrummet försöker jag att inte räkna de efterföljande. 📍

.....

Artisten och ordkonstnären Emil Jensen tar sin lådcykel, packad med gitarr, kaffe och solceller, ut på vägarna. 400 mil och nästan 40 spelningar om livets snillrikedom och fred på – och med – jorden. Cykelturnén "Än susar skogen" startar och slutar i Stockholm. **TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO MARGARETA BLOOM**

PÅ TVÅ HJUL

.....

Det är en dum idé att cykla med gitarren på ryggen, den blir som ett segel i motvinden. Det lärde sig Emil Jensen under den förra cykelturnén för 15 år sedan. Så den här gången blir det med en lådcykel han beger sig ut på södra Sveriges vägar. I 400 mil. Det blir många snurr med tramporna, men om hans kompis "den galna uppfinnaren" lyckas få till en mackapär som maler kaffeböner med hjälp av centrifugalkraften så får han riktigt fint "gokaffe" längs vägen.

I väskan finns kläder för en vecka, sen får han tvätta. Med sig har han också en liten solpanel som ska hålla liv i dator och mobil, där bland annat kartan finns.

– Men jag är verkligen riktigt dålig på att läsa kartor och att följa instruktioner. Jag tänker mest fråga människor om vägen. Det blir säkert spännande vilsecyklingar, men också trevliga bekantskaper. Jag vill hitta de mysiga små vägarna, säger Emil Jensen, musikern, poeten och radioprataren, men inte cyklisten – egentligen.

– Jag cyklar i stan, men inte så långa turer i övrigt. Blir det nåt fel på cykeln kommer jag vara helt handfallen. Men jag har ett nummer jag kan ringa.

Numret går till cykelkunniga Måns i Bagarmossen. Tyvärr lite långt bort ifall Emil

Jensen får rejält krångel utanför Halmstad.

– Jag får hoppas på människors välvilja längs vägarna.

JUST NU, DE sista veckorna, vilar han sig i form inför den stora utmaningen. Föreställningen "Än susar skogen" ska spelas hela 40 gånger. Den handlar om fred på jorden och fred med jorden. Och är en hyllning till den biologiska mångfalden.

Emil Jensen hade läst en hel del böcker

DET BLIR SÄKERT SPÄNNANDE VILSECYKLINGAR, MEN OCKSÅ TREVLIKA BEKANTSKAPER.

om träd, svampar, havet och floderna, och gick igång på det så mycket att det blev naturligt att skriva material på temat. Nya låtar och nya mellansnack. En blandning av musik, poesi, ståuppkomik och "liggnertragik". Om alla "snillrika" arter och livsformer som finns.

– Även om människan som djur. Det är en underskattad art, som ofta målas upp

som superintelligent och jätteelak. Jag tänker precis tvärtom. Det som har fått oss att överleva genom alla tider är att vi har samarbetat. Det är vår sanna mänskliga natur. Men sen är det så mycket som har gått snett av andra omständigheter.

Han tänker fokusera på vår längtan efter samarbete och sammanhang, att människan är en fredsälskande art.

– Jag tror att det är det vi behöver just nu, att påminnas om livets snillrikedom och varför vi vill bevara alla arter, oss själva och livet på jorden.

Visst finns det även "civilisationskritik" i föreställningen.

– Men jag vill undvika att det blir en larmrapport och ännu en ödessymfoni, jag tänker att det är en påminnelserapport. Men det vore naturligtvis helt världsfrånvänt att inte ta in det som händer i världen. Men jag försöker hitta ljuset och de kulörta lyktorna i tunnlarna.

Han tycker att vi så lätt fastnar i att bli paralyserade av maktlöshet och dysterhet. Och han tror inte att det är en sund drivkraft till förändring att ge folk mer dåligt samvete, engagemanget måste komma inifrån.

– Det hoppas jag kunna bidra med, känslan av att jag spelar roll och att jag vill spela roll. Det är där allt måste börja. ▶

FÖRSTA SPELPLATSEN FÖR "Än susar skogen" är Sergels torg.

– Kanske det minst natursköna stället i Sverige. Men hållbarhet handlar mycket om hur vi lever tillsammans i städerna. Jag har aldrig spelat på Plattan tidigare. Jag är ganska bortskämd med en väldigt lyssnande publik, intimt och nära. På Sergels torg passerar folk, nån ropar på nån annan, bilar tutar – det blir en annan inramning.

Sen cyklar han vidare. Någon följebil finns inte, det är en klimatvänlig turné – "mycket snack och mycket verkstad".

På samtliga spelställen finns den utrustning han behöver och ett piano. Medmusikerna får haka på först till hösten när de tar tåget. I sommar är han själv på vägarna och varken ösregn eller kraftig motvind kommer att stoppa honom.

– Det blir inte så härligt då, men jag kan ta mig fram. Däremot om det blir åska, då är det farligt att cykla över fälten. Det skulle kunna göra att jag missar min egen soundcheck.

JAG HADE SVÅRT ATT FÅ TAG PÅ VATTEN I DET MÖRKASTE SMÅLAND. ALLT VAR IGENBOMMAT.

Träningsvärk och ont på alla tänkbara och otänkbara ställen i kroppen räknar han med. Och viss trötthet.

– Jag kan nog både bli maniskt pigg och jätteslut på samma gång. Det blir lite som skidskytte, de tar i allt vad de kan i spåren och så ska de plötsligt lägga sig ner, andas lugnt och träffa en tavla långt bort. Jag cyklar och går sen upp på scenen och är fokuserad. Jag tror också att det kan ha god inverkan att ha fått så mycket luft i lungorna.

En av de mest utmanande sträckorna blir mellan Göteborg och Mariestad – det är för långt.

– Det är dagen efter Way Out West. Jag får väl dygna och köra därifrån tre på natten. Men förutom det har vi lagt turnén som ett pärlband.

Han lärde sig från cykelturnén 2007 att det inte ska vara långt mellan spelställena. Också att vissa landskap har stängt på söndagar.

– Jag hade svårt att få tag på vatten i det mörkaste Småland. Allt var igenbommat. Genom religiösa landskap på söndagar kommer jag ha med extra vatten.

På hans sociala medier finns en karta och han kommer att lägga ut videoklipp längs vägen.

– Folk var så gulliga senast. Vid ett ställe, nånstans i norra Skåne, hade en kvinna cyklat två mil i regnet för att bjuda mig på kladdkaka. Vi möttes där på vägen och käkade kladdkakan i en busskur. Det var fint.

Men den turnén slutade tyvärr illa. Efter den sista föreställningen blev han miss-handlad av nynazister.

– Nu har mitt korsband äntligen läkt helt. Det är ett tecken på att det är dags att hoppa upp på stålhästen. Det är även min egen skog som susar igen. 📍

EMIL JENSEN ÅLDER: 47 GÖR: Musiker och poet. Han har släppt åtta album och fyra böcker. Han gör kåserier i "Godmorgon, världen" och hörs återkommande i "Tankar för dagen" i Sveriges radio P1.

AKTUELL: Cykelturnén "Än susar skogen". Spelar på Sergels torg 1 juli och i Vitabergsparken 20 augusti.

**STORPANTARE,
THIS IS FOR YOU!**

Välkommen till
**Stockholm citys
snabbaste pantstation.**

**PANTA MASSOR,
cash direkt i handen.**

T-bana Hötorget
Kungsgatan mot Drottninggatan - Sveavägen norrut

**VÄRLDENS MEST
PANTADE
HUVUDSTAD**

Varje dag bidrar en miljon stockholmare till
att få det svenska pantsystemet att snurra.

Och vet du kära pantare. Ni är alla hjältar i
Världens mest pantade land.

PANTAMERA

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Största våningen

● Trassligt hår, blåa tår, spräcklig tröja till någon att förnöja eller för den likgiltiges blick fördröja. Frågan nu är hur långt vi det här rimmet ska töja? Nej vi täcker det nyss förgångna med en svart slöja. Så! Phu!

Nu börjar vi på nästa fas innan hela det här kluddet går lingo-poetiskt i kras. Vi kan ju istället snacka om var jag ska ställa min nya vas som jag fått som inflyttningspresent.

Grattis till Stockholms största, luftigaste, fräschaste våning: hela fucking stan. Grattis Celina. Glöm inte att vattna den där inflyttningsblomman, men frågar kvarstår – var fan ska jag ställa min vas?

CELINA

Tindra och humlan

● Tindra, jag och Kaj satt på gräsmattan bakom Västberga Gärd. Tindra hade fina färgglada gymnastikskor. Plötsligt sätter sig en humla på Tindras högra gymnastiksko. Tindra säger: "Jag förstår mig på djur och insekter". Humlan trivdes på Tindras sko, kände lugn och ro. Innan vi gick tog Kaj humlan till äppelträdet där humlan nu lever.

TORBJÖRN SUNDIN

Obestridliga

● Lagarna de obestridliga, Existensen, den enskildes förmåga att sätta spår.

Lagarna om livets gång, insekten som i blomkrona rör pollinerar sitt bidrag till cirkeln, återuppståndelsen.

LO

FÖLJ OSS
PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

Fyrpack Mums Mums

● Jag har alltid blivit road och lärt mig mycket av Fredrik Lindström.

Om någon läsare till äventyrs icke hava vetskap om vem Fredrik Lindström är så följer här några program/produktioner han deltagit i: "Hassan", "Värsta språket", "På spåret" samt diverse på Z-TV. Allt han gör är genialiskt, en sann tusenkonstnär med många strängar på sin lyra.

När jag mår dåligt brukar jag lyssna/titta på diverse ur hans digra produktion och

blir genast på bra humör.

Har tidigare i denna tidning publicerat ett öppet brev till Fredrik

Lindström rörande hans felaktiga påstående i ett stå-upp-nummer att Mums Mums såldes i trepack, men icke fått något som helst gensvar från honom. Jag har kontrollerat

SPRIDNING / CREATIVE COMMONS / MORGAN NORMAN

Efterlyses!

Påhoppad

● Det måste ju finnas gränser för hur man betar sig i en butik, eller? Som till exempel det här med att stå i kö i en kassa. Är det fullt normalt att... stå och trampa en annan människa på hämlarna, samt putta på framförvarande? Och slänga ur sig kommentaren: "Det är ditt fel att det blir kö i kassan för att du inte tar bort din varukorg efter dig". "Jo, jo" tänkte jag, kassörskan jobbar i sin takt så att allt blir rätt, det har ingenting med en varukorg att göra. Dessutom tar jag alltid bort den. Sa åt honom att backa för det är fortfarande två metersregeln för dom som inte är

vaccinerade, vilket jag inte är. Jag frågade om han ville gå före mig, en fin gest från min sida tycker jag. Då svarade han: "Jag kan betala för dian varor" och hänflinade åt mig och sånt tål inte jag. Det började brinna i mitt huvud varpå jag replikerade: "Jag vill inte ha dina smutsiga pengar". Jag var så jävla förbannad att jag kunde klappat till honom. Dagen efter frågade kassörskan: "Har du lugnat ner dig nu? Jag såg alltihop i går, varför slog du inte till honom?". "Därför att jag försöker hålla mig på rätt sida av lagen".

MAGDALENA 407

Min stroke, del 3

● Jag var två veckor på Kungsholmens rehabilitering. Ibland kom fysioterapeuterna inte i tid och det blev mindre träning än jag hoppats på. Dock gjorde jag mitt bästa att träna så mycket jag kunde själv. Det var svårt att få mer vatten och mat de här jävla veckorna.

Personalen var blandad, både snälla och mindre snälla. För vissa var det viktigare att ha makt än att skapa en bra relation. Jag fick kramper i något ben eller arm, det skapade stor oro i mig. Under mitt liv har jag haft både panikångest och dödsångest. Jag har med tiden lärt mig att lugna ner mig själv när det händer. Mitt knep är att sluta tänka, då går det över och jag blir lugn. Så det är mitt tips till er som också får hjärtklappning, sluta fokusera på hjärtslagen och börja tänk på något annat så blir det lugnare.

TOINI

med tillverkaren och Mums Mums såldes enbart i fyrpack.

Dock har många av mina kunder undrat om jag fått något svar på mitt tidigare öppna brev. Jag skäms att en av landets främsta kulturpersonligheter så totalt negligerar sin publik. Hade aldrig inträffat på Hasse & Tages tid. Jag kräver en ursäkt/avbön för detta flagranti övertramp.

Någon läsare borde i rimlighetens namn känna eller stöta ihop med Fredrik Lindström så han nås av detta öppna brev. Min säljplats av Situation Sthlm är på Medborgarplatsen, Södermalm om någon skulle stöta ihop med Fredrik meddela honom om detta så får han komma till Medis och tjacka en tidning.

663 ULF HANSSON

STAN FÖR MIG

● Att vara flera omslingrade som en trasslig härva kött, en gemensam lunga, delaktighet fysiskt. Familj, en grupp kroppar pulserande tillhörighet i gemensamma blodbanor, ett tickande mot allt. Det är stan för mig.

Ni släppte mina händer så lätt i vinden. Ni lämnade mig utan rädsla, med förtröstan och tro att jag skulle klara resten av färden. Ni ser mig inte längre men ni håller era vakande händer över min själ. Och ni blir bara fler.

LO

STOCKPHOTO

Ner i betongens sprickor

● Gathörnsskryt. Kryp överallt, helt plötsligt väller de fram under sulorna, runt min nerställda väska. Från ingenstans på några sekunder är jag omringad och sen lika snabbt försvinner de svarta småmyrorna, vilka snabba djur. Och fascinerad brottas jag med tanken att jag på något sätt lyckats yngla av mig ner i betongens sprickor.

LO

REGNET

● Regnet vräker ner från himmelen, människan börjar tappa tron på sommaren. Tunga dagar för Stockholms medborgare. Överallt blir den tydligare, hemlösheten. Kall och stenhård är den omänskliga verkligheten. Ödsligheten breder ut sig i förorten. Alla hoppas på det soliga vädret. Regnet, ständiga regnet.

TORBJÖRN SUNDIN

 Polismuseet

EN STÖRRE UPPGIFT

Ny utställning om polisyrkets

VÄXLANDE VARDAG

Än idag som på Karl XIV Johans tid

Besök historien

Börja besöket på Kungligaslotten.se

De Kungliga Slotten

Rosendals Slott

Stockholm blir en annan stad på sommaren. Gatorna förändras.

Tretton av Situation Sthlms säljare berättar hur sommaren i Stockholm påverkar dem och deras liv. Om första sommaren utan sin bror, om att bo utomhus, om glass och trängsel och nya språk och bad vid Tanto och om att just ha kommit ut från avgiftningen. Och mycket annat. Om livet som hemlös på gatorna i stan på sommaren.

TEXT **ULF STOLT** FOTO **ANNELI HILDONEN** (MINI PORTRÄTT **REDAKTIONEN**)

Sommaren på gatan

För Roger Andersson är den här sommaren den första utan sin bror.

– Det var den trettonde eller fjortonde juni förra året som jag hittade honom, jag kommer inte riktigt ihåg.

Hans bror var två år yngre och hade varit sjuk ett tag – ”nästan allt inombords på honom var paj, lever, bukspott... jag fattar att han hade ont” – och det hade inte gått att få tag på honom en tid. De hade bra kontakt, hördes av regelbundet.

– Han låg på mage när jag kom upp i lägenheten – det var bara jag som hade nyckel – och jag är glad att jag inte böjde mig ner och tittade honom i ansiktet...

Under sex månader förra året gick han hos en psykolog och fick hjälp att hantera sorgen och upplevelsen.

– Han bodde längst ner i Årsta, varje gång jag åker från Jordbro och kommer över Årsta-

bron så kommer det upp... Vi har familjegrav på Västberga kyrkogård, morsan ligger där. Min äldsta syrra sa när brorsan dog att ”nu har morsan legat där sen 1980 alldeles ensam, nu fick hon sällskap”. Jag tycker det var så fint sagt.

Roger Andersson har lungsjukdomen kol, när det är varmt på sommaren känner han av sjukdomen lite extra och får svårare att andas.

– Jag äter tre olika mediciner, men när det är varmt eller kommer regn och blir fuktigt på sommaren... från Stockholms södra och hit får jag vila tre gånger.

Celina Adlersfeldt gillar egentligen inte sommaren så mycket.

– Jag har alltid haft vår-ångest när första solen kommer, men den går över väldigt fort. Jag behöver bara vistas lite i solen... jag tror det är gamla trauman man påminns om som skett då på våren.

För henne är det första gången hon bor ute i Stockholm en sommar. Hon har bott ute tidigare om sommaren, men då i Örebro.

– Jag och min pojkvän har precis blivit hemlösa igen och tänker bygga oss en rejäl koja, en som är skön, en ordentlig.

Hon har varit hemlös flera gånger tidigare.

– Oftast har man värsta depressionen och ångesten då, man blir jätterädd. Men nu ser jag fram emot det, känner förväntan i stället för att tycka att det är jobbigt att bli hemlös. I år är det lite speciellt, första gången i Stockholm jag bor ute en sommar.

Oavsett var och hur hon bor i sommar ska hon, som hon brukar på somrarna, bada i Tantolunden.

– Jag älskar att bada i Tanto, det är så varmt där, jag badar överallt utmed Årstaviken. Om jag inte badar är jag aldrig i Tanto.

Första sommaren i Stockholm för Rainer Urman var 1985. På hösten året innan hade han kommit hit med tåget från Salzburg.

– Vi var kvar här i Stockholm den ►►►

CELINA ADLERSFELDT

***Min äldsta syrra sa
när brorsan dog att
'nu har morsan
legat där sen 1980
alldeles ensam,
nu fick hon
sällskap'. Jag
tycker det var
så fint sagt.***

Roger Andersson

***Jag pratar finska,
svenska och engelska.
Turisterna brukar
köpa tidningar också,
i alla fall de från Eng-
land och Tyskland.***

Markku Ranta

Sen mamma gick bort för några år sen har jag inte varit där en enda gång. Jag var på väg en gång, men det blev för jobbigt inombords, så jag ändrade mig.

Micha Mändli

första sommaren och planerade vårt bröllop, vi gifte oss senare på hösten samma år.

Han gillar sommaren som årstid.

– Jag tycker om klimatet, men det är för ljusst. Och lite för folktomt ibland, alla åker bort samtidigt. Jag har bott i Grekland och Italien, i Indien och Pakistan, där är det inte så. Lite märkligt.

En plan för sommaren är att åka ner till Österrike och träffa släkten.

– Familjen har fått ett litet arv från en onkel som inte har några arvingar. Vi är en stor familj, men jag är ingen riktig, jag är halv överallt – bastard, som man säger. Mamma är riktig, men jag har sju halvsyskon, tre från min styvfar, fyra från min biologiska far.

Om han badar i sommar blir det från stenen vid Västerbron.

– Jag ska försöka bada där. Det är tre meter ner till vattnet, se om det går, man blir ju lite äldre men vill ju testa vilken kapacitet man har.

FÖR HANS PERSSON kunde sommaren börjat bättre.

Han lämnade bordet obevakat ett ögonblick på ett natthärgbärke i Midsommarkransen för att hämta en kopp kaffe och en macka, gick bara runt hörnet, men det var

HANS PERSSON

tillräckligt för att hans telefon, legitimation, vaccinationsbevis samt bankkortet skulle bli stulet.

Han ringde sitt eget nummer direkt från en lånad telefon.

– Vi hörde att den ringde men sen slogs den av. Och ingen har sett eller hört nåt, som vanligt...

Det kommer ta två till tre månader innan han får en ny legitimation.

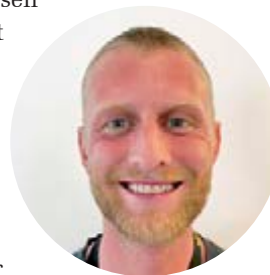
– Det är ju semestertider också, plus det här med passköerna redan... Så min sommar börjar med att planka på tåget, hur kul är det – en sextioårig gubbe som plankar på tåget, helt talanglöst. Man skäms.

Hans Persson har precis flyttat in i ett eget boende. Men i femton års tid bodde han på gatan.

– Är det fint väder på sommaren kan man ju ligga ute bara. Förr levde jag för dagen hela tiden. Var överallt. Det livet är lika oavsett årstid, men det är inte

lika mycket folk ute på vintern när det är skitigt och slaskigt. Jag har legat i så många rivningskåkar och trapphus och toaletter och fan vet allt.

Johan Parde tycker att sommaren definitivt är bättre än vintern.

JOHAN PARDE

– Jag sover i en sovsäck vid Trångsund och Farsta strand där, finns lite olika platser där. Man får ju inte tälta inne i stan, så man måste ut ur stan. Och man kan bada på morgonen där så man håller sig fräsch.

Han har varit hemlös från och till sedan 2017, bott på lite olika boenden, nu senast på Västberga, men de senaste somrarna har han varit ute.

– Som det ser ut nu kommer jag bo ute i sommar. Jag kommer inte ur amfetaminerna och kan inte få nåt jobb.

En plan Johan Parde skulle vilja förverkliga i sommar är att fixa en trasig brygga han upptäckt i närheten av där han brukar sova.

– Jag vet inte om man får det, men jag har hittat en gammal trasig brygga, och sen har jag hittat en gammal stålörnsdusch i ett buskage. Jag skulle vilja renovera bryggan, antingen kakla den, helkakla den, eller med nytt trä, och installera duschen så man duscha med sjövattnet. Vore coolt att fixa i ordning den och sen bara lämna den.

Det är några år sedan Markku Ranta badade. Men han har badat en del i stan

– I Trekanten och på Gälö bland annat, och i Vinterviken.

En sak han gillar med sommaren är att det hörs flera språk här i stan då. ▶▶▶

– Det är kul. Jag pratar finska, svenska och engelska. Turisterna brukar köpa tidningar också, i alla fall de från England och Tyskland. Det hände för nåt år sen en sommar att de tyckte att vykortet var för dyra, att de inte föreställde nånting... så de köpte en tidning i stället och fick lite Stockholmsbilder.

Han tycker att mycket på sommaren handlar om vädret.

– Det ska va lagom, inte för varmt, tjugofem-trettio grader bra, inte mer än så då är det för varmt. Är det soligt ute är folk glada, är det pissigt väder är folk lite mer nere, men det gäller nog i och för sig alla årstider, inte bara sommaren.

Madde Wennerström flyttade från Värmland till Södertälje när hon var 18 år. Hon minns fortfarande känslan att komma med pendeltåget in mot stan på sommaren, på väg till jobbet – hon jobbade i en bingohall vid Hötorget då.

– Det var så fascinerande att komma med pendeltåget och se stan torna upp sig, små hus i den stora grönskan vid Tanto, jag längtade efter att få växa upp och bli stor i Stockholm och ta del av det som fanns.

Hon upplever att gatorna blir annorlunda på sommaren.

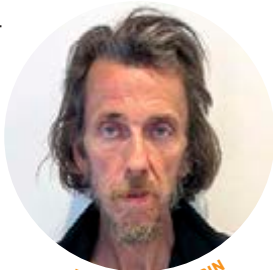
– Det börjar leva. Innan dess är det mindre människor, inga uteserveringar, mer connection med folk, lättare att få ögonkontakt, på vintern är det annat.

Det finns platser i stan hon bara är vid på sommaren, bland annat brukar hon sälja tidningar vid Nytorget på sommaren, men aldrig annars vara på den delen av Södermalm. Och bor man ute – hon har gjort det många somrar – är det en del att tänka på.

– På sommaren måste man tänka på alla färskvaror, inte köpa stora förpackningar. Det blir dåligt fort. På vintern vill man ju äta varmt, då måste man satsa på till exempel en gasspis eller nån form av eldmöjlighet med ved. Hygienen är lättare att sköta på sommaren.

Planen för sommaren är att, förutom en kort avstickare med två av barnbarnen upp till sina föräldrar i Värmland, stanna i stan.

– Jag söker jobb, så jag måste vara här i stan om jag blir kallad på nån intervju. Jag söker vad som helst. Verkligen allt. Jag har varit på några intervjuer, hade ju jobbat

TORBJÖRN SUNDIN

Det är lite lättare att dölja att man är hemlös och skitig på sommaren, man har inte lika mycket kläder, samtidigt kan man dölja sig själv lite mer på vintern.

Lena Freij

upp mig till heltid via soc och hade ett jobb. Men sen kom corona och då blev jag av med jobbet.

MISCHA MÄNDLI BRUKAR ofta tänka tillbaka på somrar som varit. Han har ett par minnen som verkligen blivit kvar i honom.

– Då var det rejäla kollosomrar, inte en eller två veckor som det är nu. Jag var på Solvik, Barnens Ö, och på Östergården. Jag var nog på fyra, fem stycken olika kollo.

Det här var under några somrar på mellanstadiet. Och han hittade ett sätt att ta sig runt det rådande godisförbudet.

– Mamma skickade "Kalle Anka"-tidningar till mig. Då hade hon tejpats fast tuggummin inne i tidningen på sidorna. Ingen kollade ju posten. Så jag fick lite snarr.

Ett annat minne är när han hoppade bungejumb vid Gröna Lund i samband med Vattenfestivalen något år i slutet av nittioalet. På väg upp i hissen inför hoppet fick han rådet att inte titta ner, att bara vända sig om och hoppa direkt.

– Sen sa han bara: "Välkommen till Stockholm hundra-tjugometer över vattnet – tre, två, ett, go". Jag vände mig om och bara kastade mig rakt ut. Det var så högt, jag kände mig så liten.

Jag minns fortfarande väsan det från accelerationen, hur man studsade upp en andra gång efter att linan sträckts, sen kortare och kortare tills de styr ut en vid sidan av och kopplar loss.

LENA FREIJ

Tidigare brukade han alltid se till att åka ut till Farsta varje sommar.

– Men sen mamma gick bort för några år sen har jag inte varit där en enda gång. Jag var på väg en gång, men det blev för jobbigt inombords, så jag ändrade mig.

Förra sommaren ordnade Mischa Mändli en bouleturning vid Hornstull strand. Han har planer på att göra det i sommar också.

– Det var mittemot kallbadhuset ungefär, det finns en liten park med en grusplan där, det blir lite off-road-boule, det är lite större stenar i gruset också... det var svinkul. Jag har funderingar på att ordna det i år igen, folk har varit på mig om det.

Vad gillar du för glass?

– Igloo, Piggelin, 88:an, jag har hittat Lakritspuck nångång. Och GB Sandwich.

Det är väl mina favoriter. Det har kommit nya goda glassar också, Magnum med vit choklad och jordgubb. Det blir mycket glass på sommaren.

Lena Freij tycker att det är lite lättare att dölja hemlösheten på sommaren.

– Det är lite lättare att dölja att man är hemlös och skitig på sommaren, man har inte lika mycket kläder, samtidigt kan man dölja sig själv lite mer på vintern, gömma sig mer, dra upp huvan och så.

En sommar satt hon i fångelse.

– Jag satt på Färingsö då, det var fruktansvärt. Man längtar ut mer på sommaren.

För Torbjörn Sundin är hösten en bättre årstid än sommaren.

– Ja, för mig är det hösten mer, i och med att jag är poet och skriver dikter, det är skönt att krypa ihop lite mer då och ►►

***På sommaren
måste man tänka
på alla färskvaror,
inte köpa stora
förpackningar.
Det blir dåligt fort.***

Madde Wennerström

**Sommaren... jag tänker på
'Sjömansjul på Hawaii' med
Yngve Stoor, där är det väl
sommars och varmt jämt?**

Lars Olov Eriksson

Jag ska försöka bada där. Det är tre meter ner till vattnet, se om det går, man blir ju lite äldre men vill ju testa vilken kapacitet man har. **Rainer Urmann**

skriva. Det är lite mörkare, man kan krypa in i sitt skal.

Att det blir fler människor på gatorna på sommaren kan vara "lite jobbigt ibland".

– Det blir för mycket människor i ett läge. Förr tog jag åt mig mer av det, det blev för mycket tryck. Nu tar jag det till mig bättre. Jag tycker ändå att jag får rum i stan.

Han berättar att sommarloven när han var ung kunde vara lite stökiga. "det blev så, var trasigt hemma, pappa drack".

Tyvär sommarjobbade han aldrig i skoaffären i Gamla stan där hans pappa jobbade i 35 år. Men en sak från den tiden brukar han fundera över, att när familjen var på semester i Hammarstrand i Jämtland – de åkte dit en månad varje sommar – så drack inte hans pappa.

– Nej, det är konstigt det där, att han inte drack då, han kopplade av, det bara försvann.

Tomas Liljebrink tycker att han rent generellt är lyckligare på sommaren.

– Just nu är jag fresh out of detox. Jag har försökt sluta sen i december, gjorde en avgiftning precis, så jag har inget fysiskt

TOMAS LJLJEBRINK

beroende just nu. Det är så skönt. När jag kom ut och kände doften av gräs och blommor grät jag – allt är grönare, doftar mer, smakar mer.

Men känslan att vara hemlös är densamma under alla årstider.

– Det är nog samma känsla året om... Många organisationer stänger ju ner lite på sommaren, ingen mat där, inga kläder där. Så man är utlämnad till den gud man har. Sommaren är Bob Marley-tider, vintern är mer Rage Against the Machine, liksom.

Planen för sommaren är tid med sin dotter.

– Jag ska åka två veckor med min dotter upp till Hälsingland, min mamma bor där. Vi flyttade upp dit när jag var tolv år. Jag föddes och hade barndomen här, sen flyttade vi och jag gick högstadiet och gymnasiet där. Och jobbade lite däruppe. Syrran och mamma bor kvar där, och lite kusiner.

Joacim Säbom brukar åka till Östhammar och Öregrund på sommaren.

JOACIM SÄBOM

– Jag skulle inte säga att det är mitt barndomshem, men det var där jag bodde innan allt mitt strul började. Morsan ligger begravd där, jag brukar lägga en blomma i den mån jag tar mig dit. Och farsan är ju begravd ute på Ålands hav, så han morsar jag på sen på hemvägen.

Under två somrar bodde han ute på Fåfången. Eftersom han är diabetiker var han tvungen att komma upp med en lösning för att hålla insulinet svalt.

– När det var som varmast grävde jag ner ungefär en armlängd i marken och satte en pinne och hängde insulinsprutorna i ett snöre så det höll sig svalt i hålet.

I oktober förra året träffade Joacim Säbom en kvinna. I juli ska han hälsa på henne igen där hon bor med tjugo meter till Mälaren från ytterdörren. De träffas var fjortonde dag.

– Det här är första sommaren för oss. Jag trodde inte att jag skulle bli kär eller förälskad igen... Jag känner mig inte ständigt ensam längre, hon har fått mig att känna mig som en man, en människa. Jag vet vad jag ska göra om fjorton dar, jag har fått en livslust tillbaka. ☺

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Den flata handen

● Mjukna under den flata handen, kärlek höjd till slag.
Erkänn, svalna, Svälj.
Kvidande, när kommer vi enas under akten.

Djärva drag i sten, jag fryser.

LO

Miljonär

● I går hjälpte jag en gammal gubbe som sprang i soptunnan och letade efter pant, kanske i 75-årsåldern. Det är inte första gången jag ser det. Brukar vara jag som gör det när det går dåligt med tidningsförsäljningen. En timme innan hade jag fått en påse med färsk frallor med pålägg i, så jag stack till honom ett par frallor... för det räcker till mig ändå. Känns konstigt att ge bort frallor som man själv fått för att man ska klara sig när jag själv är hemlös, fast jag vet att jag gör en god gärning. Det säger mig både det ena och det andra. Okej, jag blir glad över att jag som hemlös kan hjälpa en gammal fattigpensionär. Ska det verkligen vara så här? Jag tycker det är sorgligt, hade jag bara varit miljonär så hade jag gett alla gamlingar en slant så dom slipper rädda i papperskorgarna, men det är bara ett önsketänkande, jag vet...

MAGDALENA 407

**FÖLJ OSS PÅ
INSTAGRAM**

@situationsthlm

HELENA GULLBERG

Dom Fläckfria på turné

● Jag och Fredrik träffas på Magnus Ladulås-gatan klockan åtta på morgonen. Därifrån tar vi pendeln från Södra station till T-Centralen. Där möter vi upp resten av bandet: Stefan, Jonas, Alexandra och Tess. Julen kommer att kliva på i Södertälje.

Det är en strålande solig onsdag.

Spelningen blir av i folkparken Tyrolen i Blådinge.

Vi ankommer till Alvesta klockan 12.20, sen får vi skjuts till Tyrolen,

En folkpark som startades 1962 av Olle som var mycket i Tyrolen. Hans dröm var att bygga upp ett eget Tyrolen på en småländsk åker. Det här stället öppnade 1962 och stängde 1982 och stod sedan helt öde fram till 2010, ingen ville ta hand om det, inte ens kommunen.

Tills ett gäng eldsjälur bestämde sig för att rusta upp det. Dom fick köpa allting för en billig peng.

Vår spelning skall börja halv sju. Det visar sig också att det ska vara en raggarräff samtidigt. Dom nyputsade och glänsade vrålåken kör in när portarna öppnas, inträde

20 kronor per ekipage/person, med eller utan bil.

Jag undrar om vi verkligen kommit rätt. Men vi kör igång och ju längre spelningen varar kommer fler och fler fram till bänkarna framför scenen och sätter sig ner med sina öl. Till slut är dom med och klappar i takt. En mycket lyckad tillställning mot alla odds. C:a 500 besökande.

Vår ersättning bestod av lunch och middag, Olles special, en pizza

med tomat, ost, lök och vildsvin. Pizzorna var gjorda på färdigbakade pizzabottnar som tillagades på plats med ingredienserna som lades på innan det var dags för pizzans kremering.

Tummen upp för Tyrolens personal som var mycket trevliga. Efter att vi bott natten i

gamla cirkusvagnar var det dags för frukost. Sen bar det i väg mot en av eldsjälarnas hus på den småländska landsbygden. Lite skogsbad, dom som ville fick bada i sjön. Sen var det dags att åka tåget tillbaka till Stockholm.

MARKKU

Dan Andersson

● För 102 år sedan avled poeten Dan Andersson på Hotell Hellman i Stockholm. 16 september 1920 hittade hotellpersonalen Dan Andersson död. Han avled på grund av att det fanns cyanvätegas, för att ta bort väggglöss, kvar i madrassen då man inte vådrat tillräckligt.

Dikten "God natt – god sömn åt er" som han skrev strax före sin död och som gavs ut postumt är ett farväl till livet. Det förgångliga, gåtfulla, mystiska var Dan Anderssons poetiska drivkraft när han skrev sin lyrik. Det gör honom till en av svenska folkets mest älskvärda poet. Dan Anderssons dikter är också tonsatta av diverse artister.

Bäst tycker jag om Thorstein Bergmans tolkningar av diktsamlingen *Svarta ballader*. Det kallas vidskepelser. I dom dikterna och visorna visar Dan Andersson sitt briljanta geni.

TORBJÖRN SUNDIN

Människorna

● Födas in i lögnen passa mönstret, duga de första andetagerna sys till en påse skolsystem, elev och bricka, en samhällsbult. Uppväxten risad och rosad om vartannat, formad enligt läror, skilda tänk – individuellt, jaget, slitits mellan ytterligheter sökande av identitet. Sant eller falskt, rot eller krona, på väg mot avslut. Alderdomen som hålet i en tand, molande färdig att lagas av någon efter döden.

LO

Oväntat besök

● Jag var ute och plocka en stor bukett blommor, kunde inte sova. Gick ut klockan 05.30, plötsligt ser jag en dam i huset framför mig, hon liksom vinkade "kom". Det såg jag direkt. Hon menade att jag skulle komma och prata. Damen bodde på nedre våningen. Hon kastade ut "blippen" så jag kom in genom porten.

Vi hade träffats i tvättstugan ett par gånger, hon hette Helena och bjöd på kaffe, bad mig sätta mig vid köksbordet och jag slog mig ner medan hon fick

tag på en stor vas. Hon placerade sina blommor i vasen och sen öppnade hon kylskåpet och tog fram sin kladdkaka som stod över natten, jag fick kaffe till och vi pratade säkert ett par timmar. Hon var så trevlig hennes man hade också gått bort men det var bara två månader sen.

Jag reste mig från stolen gav henne en stor kram sen gick jag hem och tacka för att hon bjöd in mig.

Så kan det gå, jag var inte beredd alls.

LENA FREJ

ILLUSTRATION AV LO

Lyssna in rätt ton

● Jag lever i en annan tid, jag lever uti Kairos. Och du är fast besluten spela snuten uti Kronos. Vår väg kan korsas, allt väl så långt det är ingenting personligt, men du bökar på, betar dig å, du kan ju ej ha roligt. Du talar i tungor fast från fel håll, en skrällande cymbal. Du vaktar dina linjer men har ändå inget kvar. För att ge nåt annat i din tjänst, Du är naken, du är bar, hittar inget = syran tar... en skrattretande karl. Som en toddlande fraggel, en beväpnad mupp, du vägrar ta reson. "so back 2 the hotel my friend" Å lyssna in rätt ton.

405

Isolation

● Social isolation hemma i Stockholm. Intelligentia människor blir för stressade. Därför är många möjligheter blockerade för livet och ofta även om man har tillräckligt med pengar.

En person som tycker om kultur för att hjälpa till för goda livet med bra idéer och som tycker om liv oberoende av alkohol och knark, han har förlorat sin sovplats efter att hyresrättsägaren blev svag. Han förstod att det var hans chans att förhindra att lägenheten förblev en plats för bra

människor med kultur, musik, natur och samtal.

I närheten finns skolelever och naturligtvis stressade ungdomar som kan bli offer för dem och bli beroende.

Vem är ansvarig? Myndigheten? Polis? Folk? Vi alla? De som är frustrerade och stressade och är därför kanske för intelligentia för sanningen att mycket är blockerat i livet. De skulle ha realistisk chans. Sjukhus vill de inte till. Kanske för sjukhus inte skulle ändra läget. Tänk själv.

SVEN

Amerikanskt besök

● Ett amerikanskt besök var här strax utanför Gröna Lund, ett krigsfartyg, som sen ska ut på Östersjön för att öva med de andra Nato-länderna.

Om det går riktigt illa blir det ett tredje världskrig, då blir det skräck och chock för svenskarna.

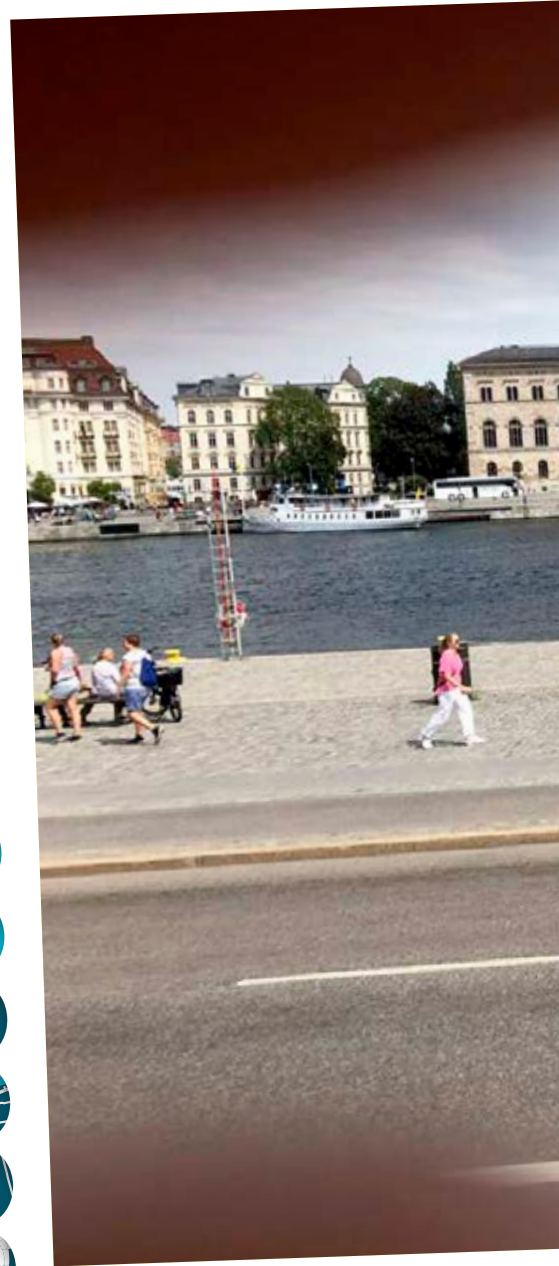
Ryssarna kanske intar Stockholm och vi i huvudstaden kommer att stå under de ryska lagarna.

Den ryska björnen kommer snart, var en rädsla som suttit i svensken under många århundranden.

Efter första världskriget sa man aldrig mer ett till världskrig. Så kom 1939 andra världskriget, människan lär sig aldrig av sina erfarenheter. Många gånger är människan livsfarlig. Människan verkar gilla krig och stridigheter.

TORBJÖRN SUNDIN

Magnifika museum, ruckel och kojor och en stadsdel "där man tar dagen som den kommer". Det är delar av den berättelse om Stockholm som turisterna möter. Situation Sthlms reporter Maria Hagström har turistat i sin egen stad, tagit tre populära turer med tre olika fordon – buss, båt och Segway – genom "den vackra staden på vatten". TEXT OCH FOTO **MARIA HAGSTRÖM**

TURIST

STHLM

HÄLLPLATS SKEPPSBRON.

– Ursäkta, var ligger Slottet?

En turist med östasiatiskt utseende ser förvirrad ut. Jag pekar på slottsbyggnaden intill. Hon blir förvånad, trodde att det var något pampigt ställe på andra sidan vattnet. Hon vill gärna se vaktbytet. När hon styrts om i rätt riktning anländer den röda Hop-on-hop-off-bussen.

På det övre planet är det nästan fullt med folk.

Mest utländska turister, många europeer och särskilt tyskar, låter det som. De flesta är femtio plus, två barn åker med.

I de röda hörlurarna hörs svängig telefonkö-musik med en hel del elgitarr. Någon klappar skämtsamt i takt till musiken, ett av barnen knäpper med fingrarna. Ett gäng kvinnor pratar, men de flesta börjar lyssna koncentrerat när musiken tystnar och den förinspelade guiden, som finns på fjorton språk, inleder sin berättelse om Stockholm.

Det är som en reklamkampanj för staden. Om magnifika museum och storslagna boulevarder. Stockholms 14 öar, 57 broar och Nobelpriset. En av världens renaste städer, med en av världens finaste samlingar modern konst och världens största utomhusmuseum.

Här är det definitivt framsidorna och inte baksidorna som visas.

”Kungsträdgården är en av de mest kända platserna för stockholmarna”, säger audio-guiden när bussen passerar stadsparken som en gång i tiden var en fruktträdgård och lustträdgård för dåvarande konungen.

Det är fint väder och runt tjugo grader, men taket dras för så att ingen får för sig att ställa sig upp och skada sig på spårvagnarnas kraftledningar.

Vi passerar Dramaten, Moderna museet,

Vasamuseet och Abbamuseet. Den hundraåriga nöjesparken Gröna Lund som är ”ett perfekt ställe för den som gillar spunnet socker och berg- och dalbana” och Skansen med en ”magnifik vittnesbörd av svensk historia”.

När bussen passerar restaurang Ulla Winblad får vi veta att hon är en fiktiv karaktär som skapades av Carl Michael Bellman och ”när svenskarna samlas på fest sjunger de ofta Bellmans sånger”.

Taket dras bort igen när bussen åker över till Norra Djurgården. Ibland piskar några trädgrenar till över turisternas huvuden. En kvinna försöker ta ett, förmodligen halvdat, foto genom bussens fönster och hennes man skrattar tyst och skakar lite på huvudet.

Audio-guiden berättar om allemansrätten och att Sverige var det första landet i EU med att upprätta nationalparker. Sedan om friluftsområdet Gärdet. ”I Sverige är det vanligt att jogga. Svenskarna brukar säga: ’Man ser ut som man mår’.”

Annat som kommer fram om svenskarna är att vi inte är särskilt religiösa och att vi betalar licens för att se på statlig reklamfri tv. Nitioåtta procent går vidare till gymnasiet och det är gratis med utbildning och skollunch.

Och svenskarna, normmännen och danskarna kan förstå varandra.

Vi anländer boulevarderna – Karlavägen

Bussen tar en tur genom friluftsområdet Gärdet och audio-guiden berättar att: "I Sverige är det vanligt att jogga. Svenskarna brukar säga: 'Man ser ut som man mår'."

**ENLIGT AUDIOGUIDEN BESKRIVS KUNGS-
HOLMEN SOM EN
EGEN SMÅSTAD I
STAN OCH SÖDER-
MALM HAR EN EGEN
KARAKTÄR OCH
CHARM DÄR MAN
'TAR DAGEN SOM
DEN KOMMER'.**

DET ÄR SOM EN REKLAMKAMPANJ FÖR STADEN. OM MAGNIFIKA MUSEUM OCH STORSLAGNA BOULEVARDER.

En av de mest kända av Stockholms 57 broar – Djurgårdsbron. Bussens audio-guide hinna snabbt berätta om skulpterade fornnordiska gudar.

och Valhallavägen. "Valhall är ett paradisi i nordisk mytologi. Guden Oden drack mjöd där med sina fallna krigare. En lång fest förutom när de slogs med varandra."

Östermalm var en gång i tiden landsbygd och ett militärt övningsområde och i Humlegården odlades det humle på 1600-talet. Gustav II Adolf ville ha sin egen öl. "Vattnet var dåligt och folk drack öl hela tiden, till och med barn. Det var lägre alkoholhalt än i dag."

Stureplan är den "mest populära mötesplatsen". Audio-guiden tipsar om att fråga om "Dagens lunch", för då inkluderas bröd, smör och kaffe. Vi får också veta att Drottninggatan tar tjugo minuter att gå från ena änden till den andra, om man inte gillar shopping förstas.

Det turisterna på bussen fotar och filmar mest är de vrålande studentflaken som passerar med budskap som "Allt gick skit, drick sprit".

I Gamla stan lutar många hus åt höger eller vänster eller bakåt, på grund av landhöjningen. Den har också gjort att Mälaren är högre än Östersjön – åttio centimeter – och en sluss behövs där sjö och hav möts. Audio-guiden berättar kort att ombyggnaden har omgärdats av debatter, men annars är det mesta bara positivt under turen.

Kungsholmen beskrivs som en egen småstad i stan och Södermalm har en egen karaktär och charm och "här finns till och med en egen dialekt". Här bor många kändisar och kreativa människor och dessutom: "På Södermalm tar man dagen som den kommer".

KUNGSBRO STRAND.

En indisk familj försöker lära sig att hantera en Segway. Dottern, som har kört Segway förr, till och med med förbundna ögon, utbrister "Oh my god" när hon ser sin mamma sakta köra slalom mellan konerna.

Dotter tittar sedan upp på några gråtunga moln och säger att hon hoppas att det inte ska bli regn, hon har i så fall valt fel skor. De är helt täckta med strass, förmodligen dyra med tanke på designväskorna familjen bär.

Innan de kom till Stockholm hade de varit i Frankfurt och Köpenhamn.

Men hon behöver inte oroa sig för mamman, hon har snart tagit kontrollen ▶▶▶

Studentflaken, som passerar bussen på gatorna, verkar fånga turisternas intressen mest. De fotas mer än Dramaten.

GAMLA STANS TRÅNGA OCH IBLAND SNETT LUTANDE KULLERSTENS-GATOR ÄR LITE MER UTMANANDE FÖR AMATÖRER OCH DET ÄR LÄTT ATT GLÖMMA BORT ATT EN SEGWAY INTE STYRS SOM EN CYKEL.

över sin Segway och kan rotera 360 grader på en och samma plats. Och något regn blir det inte.

Gruppen, som förutom den indiska familjen består av mig och en rumänsk kvinna som bor i Paris, är redo att starta. Guiden Sandra, klädd i orange reflexväst, tar täten längs med Kungsbros strand. Det går förvånansvärt bra för oss upp- och nerför trottoarkanter. Luta framåt, luta bakåt, mjuka knän.

Ett av de första stoppen är vid Riddarholmskyrkan, Stockholms äldsta bevarade byggnad. Här har kungligheter blivit begravda, förutom drottning Kristina, "rebell". Hon som inte gifte sig, inte fick några barn och som inte ville vara drottning.

Gamla stans trånga och ibland snett lutande kullerstensgator är lite mer utmanande för amatörer och det är lätt att glömma bort att en Segway inte styrs som en cykel.

Vi stannar till på Prästgatan. Sandra berättar om de smala gränderna där solljuset inte når ner, om mörkret när det inte fanns elektricitet och om brott, mord och blod.

– Stockholm var en farlig plats på den tiden. Men oroa er inte, i dag är det tryggt, säger hon medan jag försöker hålla min "ståhjulning" stillastående.

Till skillnad från hop-on-hop-off-turen

ger hon en mer nyanserad bild av Stockholm. Färre "fantastiskt" och "storslaget", lite mer fattigdom och konflikter.

– Bor det människor i Gamla stan i dag? undrar den indiska mamman och blir lite förvånad av svaret.

– Hur många bor i Sverige? undrar hennes make och hela familjen börjar skratta när de får höra "tio miljoner".

Sandra berättar att det finns mycket skog i Sverige och att de flesta bor i södra delen av landet eftersom det är mörkt och kallt norröver.

– Det är inte så många som vill bo där.

Vid Strömkajen vill den rumänska kvinnan ha ett foto på sig själv med vattnet och Slottet i bakgrunden, men blir inte helt nöjd - det är motljus. Vi andra beslutar att vänta till ett bättre tillfälle för att förevisa oss.

– Förr var det den förstfödda pojken som blev kung. Men det ändrades och nu finns en kronprinsessa. Hennes förstfödda är en dotter, så det kommer att bli två drottningar i följd i framtiden. Kungafamiljen är reserverade, går inte ut ofta. De bor i slottet Drottningholm där de har en trädgård och grönområden, de vill inte bo mitt i stan.

Gruppen rullar vidare ut på Skeppsholmen i en lydig rad, och sedan upp på Kastellholmen. Utsikt över Djurgården och skriken från Gröna Lund.

– Nu faller de, säger den äldre indiska kvinnan förskräckt.

– Gröna Lund har en begränsad yta. Nya åkattraktioner planeras noga in så att de får plats. Berg- och dalbanor går in i varandra och höga torn tar inte upp mycket yta, berättar vår guide.

Vi rullar längs glittrande vatten. Jag slås av hur vackert Stockholm är och känner mig stolt. Då börjar "Hesa Fredrik" tjuta och tystnar inte förrän vi når Raoul Wallenbergs minnesmärke vid Nybroplan. Men Sandra kommenterar det inte, det hade annars varit rätt bra tajming.

Hon berättar om den svenska affärsmannen och diplomaten som hjälpte judar att fly under Andra världskriget, att han själv blev tillfångatagen av ryssarna och att ingen vet vad som sedan hände. Skulpturerna är steg i riktning mot synagogan.

– Var han jude? undrar en i gruppen.

– Nej, han var bara en svensk man som ville hjälpa människor att fly till Sverige som var neutralt under kriget.

Eller neutralt och neutralt, det såldes vapen till de allierade och gas till nazisterna.

– Och nu ska ni gå med i Nato, kommenterar mannen från Indien.

I Kungsträdgården lägger den här guidade turen inte lika stor vikt vid frukt och

Ombord på hop-on-hop-off-båten, med kartor i händerna och lurar i öronen, visas vi runt på "Stockholms vackraste vattenvägar".

lust, Sandra pratar mer om rivningar i stan och protesterna som uppstod när en tunnelbaneupp gång skulle placeras där gamla almar stod.

– Som ni ser så lyckades de, träden står ju uppenbarligen kvar.

Kanske det mest fascinerande på turen, i alla fall för den indiska pappan, är att Mälaren fryser på under vintern och människor åker långfärdsskridskor där.

– Hur kallt blir det här?

HÅLLPLATS SLOTTET.

”Välkommen ombord. Vi ska ta med er längs några av Stockholms vackraste vattenvägar”. Flera pensionärer kliver av. Några amerikaner och en tysk barnfamilj kliver på och slår upp kartorna över Stockholm och turerna. Än lever papperskartor.

Det är trångt mellan bänkraderna och långa ben slår i knäna. Här är det ingen musik, bara motor, vattenbrus, vind från öppna fönster och audio-guiden.

Turen fokuserar mer på det som finns vid, på eller i vattnet, som den unika flot tan med passagerarfartyg, några från 1800-talet och vissa som fortfarande drivs med ånga. Och skeppsvrak som finns i vattnet, varav ett som går att se med blotta ögat vid lågt vatten. Vid ett tillfälle kör vi även över den plats där det kungliga skeppet Vasa hittades efter 300 år, välbevarat ”tack vare avsaknaden av skeppsmask och ironiskt nog föroreningar i vattnet.”

Det berättas om ruckel och kojor längs med vattnet vid Östermalm. Fattigt och skitigt. ”Det är svårt att föreställa sig nu”, säger audio-guiden och syftar på Strandvägens lyxiga byggnader. ”Det har gått från en fattig plats till en plats där man vill synas. Här finns våningar med 20 rum och en takhöjd på 5 meter.”

Vid Djurgården tipsar turen om bland annat Moderna museet: ”Om du vill se en get med bildäck runt magen eller ett

cykelhjul på en pall, då har du kommit rätt”. Och Gröna Lund, där bland annat Jimi Hendrix spelat. En gång blev han så inspirerad att han inte slutade spela för rån huvudkabeln drogs ur för att få stopp på honom. ”Ändå kom han tillbaka för fler spelningar.”

Även på Södermalm bodde fattiga längs stränderna, på 1200-talet. Under 1500-talet ökade bebyggelsen, men de flesta bodde inte här frivilligt. ”De som jobbade med illaluktande och brandfarliga material tvingades flytta hit på grund av rädslan för bränder i stan”. Det brann förstås på Södermalm också, men en del gamla trähus finns fortfarande kvar. ”Besök gärna Söders höjder”. Eller Katarina kyrka som sticker upp med sitt gula torn. Det sägs vila en förbannelse över kyrkan, att tornet ska rasa flera gånger. Det har hänt vid två tillfällen. ”Här brände man offren från blodbadet och inte långt därifrån ligger galgbacken. Är det de döda som spökar?”

Vi anländer Fotografiska, jag stiger av. Strax efter kommer en annan Hop-on-hop-off-båt. Några turister vill gå på den men får till svar att han bara övningskör båten. Sådant måste ju också göras. 🚫

GUIDADE TURER I CITY

- Hop-on-hop-off-turer erbjuds av RED Sightseeing och Strömma.
- Guidad tur på Segway arrangeras av Stockholm Adventures, som även har turer på cykel och kajak.
- I Gamla stan hålls historisk vandring, spökvandring och matvandring av ett flertal företag och privata guider.
- Hos Föreningen Stockholms Auktoriserade Guider samlas guider med olika turer, till exempel Konsten i tunnelbanan.
- Stockholms Stadsmuseum har ett flertal vandringar, som ”Mina drömmar stad”.
- En av Kvinnohistoriskas stadsvandringar är ”Om hembiträdet”, från Vasaparken till Norra Bantorget.

En gång i tiden fanns det bara ruckel och kojor längs med vattnet. Det var fattigt och skitigt. ”Det är svårt att föreställa sig nu”, säger audio-guiden om Strandvägen.

VEM ÄGER SANNINGEN?

Utan fri press är det fritt fram för världens stora ledare att diktera sanningen precis som de vill. I Ryssland faller nu ett mörker över allt vad pressfrihet och oberoende journalistik heter. Läs mer om vårt arbete på reportrarutangranser.se eller stöd kampen för pressfrihet direkt genom att **swisha ett bidrag till vårt 90-konto 123 90 044 90**

RSF

REPORTRAR
UTAN GRÄNSER

Fotograf: Momen Faiz, Nur Photo, Bildbyrå: Getty Images (Bilden är manipulerad)

90
KONTO SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

I GATUPLANET

48

timmar får det max gå innan socialtjänsten genomför allvarssamtal med barn och unga som för första gången blir misstänkta för brott. Samtalet ska ske tillsammans med vårdnadshavare och polis och visa på konsekvenserna av handlingen, men främst vara ett stöd. Vid behov länkas de vidare och erbjuds insats. En nygjord genomgång i Stockholms stad visar på positiva effekter, men också att polis sällan kan närvara.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Wilken överraskning att läsa om dig i tidningen, med bild och allt. Jag tror också på att det går att konstruera en evighetsmaskin."

"Nu har jag läst genom hela tidningen i väntan på tåg. Denna gång var reportaget om Little Jinder bäst."

"Tack för en mycket bra tidning som underhåller mig hela vägen till Lund."

"Reportagen om medberoende anhöriga var bra. Det är ett ämne som måste lyftas upp mer."

Svar förmedlas till respektive säljare.

ORD FRÅN GATAN

"En röding och tidningar för resten"

Victoria Sjölund bestämmer sig snabbt för hur hon ska göra med pengarna från Swish-försäljningen.

JOHAN OLSSON

Nils Otto Nygren har en bild han tagit av Skå-Gustaf Jonsson – "han står med pipan i handen och har en basker på sig". Nu har han en liknande basker på sig. Och ny mustasch.

Var har du fått baskern från?

– Min son. Jag har lånat baskern av honom. Han är utbildad inom Skara regemente, han är kock där.

Vad är det för symboler i den?

– Det ena är ett märke från Skara regemente, artilleriet. Det

andra märket är Republikanska föreningens pin, jag är ju rojalist, får inte glömma bort att slottet ligger i Gamla stan. Baskern är svart men inte så varm, jag har ju haft andra svarta kepsar tidigare.

Har du haft mustasch förr?

– Nej. Jag har haft helskägg tidigare, men nu tänkte jag att jag skulle testa att ha mustasch. Det är första sommaren med mustasch, när Hammarby vinner allsvenskan rakar jag bort den.

ULF STOLT

Nackas hörna vid Katarina Bangata betyder mycket för Situation Sthlm-säljaren Victoria Sjölund. Här vill hon hedra sin pappa. Att vara bajare har gått i arv i flera generationer. BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **ANNELI HILDONEN**

MIN PLATS

Pappa var en riktig bajare. När jag var fyra-fem år skrev han in mig i Bajens medlemsklubb. Jag visste knappt vad en fotboll var när jag började få medlemstidningen på posten.

Det här var pappas ställe. Här träffas bajare på julafton, men tyvärr har jag ofta jobbat då. Jag serverade öl till dem i stället, har jobbat på många Söderkrogar. Nu bor jag runt hörnan på boendet Monumentet. Jag sätter mig ofta en stund på en bänk i närheten för att få lugn och ro och samla kraft.

Min pappa hade en flamma en gång, Kerstin heter hon, som bodde nere på Ringvägen. Jag var tonåring då. När jag var över 20 år hade de gjort slut men jag och min son bodde hos henne i omgångar. Hon var en sån där riktig klippa, en pärla. Hon ställde alltid upp. Vi har behållit kontakten.

Pappa dog 2014 av Korsakoffs sjukdom, allvarlig alkoholskada. De sista tolv åren var

han på ett vårdhem i Regnsjö. Socialen sa att de inte hade några vårdplatser i Stockholm och skickade honom långt åt helvete. Pappa var byggnadsarbetare hela sitt liv, men på slutet var det där han fick.

Jag ville hålla i begravningen och få ett avslut, men jag blev misshandlad och låg på intensiv. Därför är vi vid Nacka Skoglundstatyn, för att jag vill hedra pappa.

På hans gravsten brukar det sitta en Bajenhalsduk om vintern. När sonen var liten gick vi på matcher tillsammans. Vi satt på familjeläktaren, pappa tyckte att det var för stökigt för barnbarnet på den andra. Bajen betyder jättemycket för mig eftersom det har gått i arv till sonen. Jag är enormt stolt över min son, han är en självgående vuxen man i dag. Ibland går han och jag och tittar på nån match. Det är jätteroligt. Traditionen går vidare. Jag vet att pappa skulle bli glad av att se oss båda där. 🍷

Vart trettonde barn har skuldsatta föräldrar – Kronofogden satsar på förebyggande arbete

MÅNGA FAMILJER LEVER med dålig ekonomi och skulder hos Kronofogden. Det påverkar alla i familjen, på olika sätt. Det kan skapa oro och konflikter hemma och innebära att barn inte kan delta i aktiviteter och sociala sammanhang på samma sätt som kompisarna. Sommaren och semestertider visar det sig extra tydligt.

Kronofogden har i år utökat sitt förebyggande arbete riktat mot barn.

– Sedan barnkonventionen blev till svensk lag har vi blivit mer varsamma i våra insatser som berör barn. Det kan handla om att avstå från att utmäta tillgångar som bil eller bostad i de fall det skulle försämra levnadsförhållanden för barn, säger Reza Saleh Baars, sektionschef på Kronofogden.

Tillsammans med Bris vill Kronofogden lyfta en osynlig grupp. En ny rapport visar att 39 203 barn i

Region Stockholm växer upp i familjer där minst en förälder har skulder eller en pågående skuldsanering hos Kronofogden. Skillnaderna mellan länets kommuner är stora. I Botkyrka bor ett av sju barn med skuldsatta föräldrar, i Danderyd är siffran lägre med ett av 40 barn.

Det beror på faktorer som arbetslöshet, medelinkomst och utbildningsnivå, men också att områden där det finns många med skulder, så finns också många barn i familjerna.

När

föräldrar är i kontakt med Kronofogden berättar de att de oroar sig för de ökande kostnaderna för mat, el, drivmedel och

bostad. Också sommaren med olika aktiviteter påverkar den pressade ekonomin. Många tycker även att det är svårt att prata om ekonomi med sina barn.

– Ibland tror föräldrar att de skyddar barnet genom att inte prata om pengar. Men det är viktigt att prata om det och vara uppmärksam på barnens frågor, så att barnen förstår att familjens ekonomi inte är deras ansvar, säger Reza Saleh Baars, sektionschef på Kronofogden.

EN ANNAN FÖRÄNDRING i år är en ny lag som innebär att vårdnadshavare med äldre barn får behålla mer av lönen vid löneutmätning. Tidigare delades barn in i två åldersklasser, 0-6 år och 7 år och uppåt, nu har två ålderskategorier tillkommit, 11-14 år och 15 år och uppåt. För de äldsta barnen får familjen behålla

SKULDER I STOCKHOLM

Antal barn i hushåll med skulder i Region Stockholm: 7,5 %

Högst andel är det i Botkyrka: 13,9 %

Lägst i Danderyd och Täby: 2,5 %

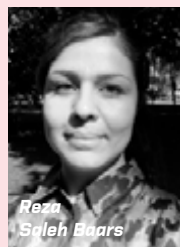
I Stockholms stad är andelen: 7,1 %

Högst i stadsdelen Rinkeby-Kista: 18,8 %

Lägst på Norrmalm: 2,1 %

4 411 kronor till familjens försörjning, där ingår boendekostnad och de vanligaste levnadskostnaderna. För de yngsta barnen gäller 2 756 kronor.

Den 1 juni uppdateras regelverket och Kronofogden hoppas

Reza Saleh Baars

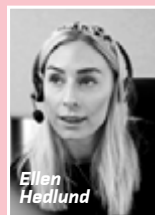
HAKAN RÖJDER

"Många barn känner oro inför sommaren"

FÖR BARN SOM växer upp i familjer där pengarna inte räcker till kan det bli tydligt hur deras sommar skiljer sig från kompisarnas, som har råd att hitta på aktiviteter som kostar pengar.

– Det är många barn som känner skam och stress över känslan av att vara de enda som inte gör nåt roligt på sommarlovet, och det kan vara svårt att förklara för vänner att man inte har råd att följa med, säger Ellen Hedlund, kurator på Bris.

Sommaren kan även vara en tuff tid för barn av andra anledningar. Inför sommarlovet handlar samtal med Bris mycket om oro inför vad just lovet kan betyda. Skolorna stänger, fritidsaktiviteterna tar paus och vårdens öppettider mins-

kar – många vuxenkontakter försvinner. För barn som mår dåligt kan det innebära en ökad stress.

En del kan också känna en oro över att umgås mer med familjen.

– För barn som lever i familjer där det finns mycket konflikter, beroendeproblematik eller våld kan sommarlovet betyda att utsattheten ökar. Vännerna kan vara bortresta och de platser dit de brukar gå för att inte behöva vara hemma är stängda, säger Ellen Hedlund.

MARIA HAGSTRÖM

att det gör att fler barn kan delta i sommaraktiviteter i år.

Kronofogden och Bris samarbetar för att stötta barn som är oroliga över familjens ekonomi. Samarbetet handlar främst om att sprida information till barn om att de inte är ensamma om sin situation, att det inte är deras fel och att det alltid finns någon att prata med.

På Kronofogdens webbsida finns tre filmer, om David, Afsana och Isak, som riktar sig till barn som är orolig för pengar.

Ytterligare tre filmer, om Maja, Amir och Vira, visar att även jobbiga saker kan bli okej.

I Majas fall kan inte föräldrarna betala räkningarna. Hon hör dem prata om att de fått brev från Kronofogden och blir orolig. Till slut vågar hon berätta om sin oro.

Amir hittar brev i hallen där det

står "Skuld att betala". Han tänker på att han har pengar på sitt konto. Kan han hjälpa pappa att betala? Viras mamma blir av med sitt jobb. Pengarna räcker inte till. Kronofogden kommer hem till dem för att prata om pengar.

På Bris hemsida finns tips till föräldrar på hur de kan prata med sitt barn om pengar och familjens ekonomi.

MARIA HAGSTRÖM

FÅ STÖD

Barn upp till 18 år kan ringa till Bris kuratorer anonymt på gratis-numret 116 111, chatta, mejla och skriva inlägg på Bris forum. Stödet har öppet dygnet runt.

Vuxna kan få stöd från Bris vuxen-telefon om barn: 077-150 50 50.

SITUATION STHLM FÖLJER UPP:

Brukarföreningen blir hemlösa 1 juli

I **FÖRRA NUMRET** skrev vi om att Brukarföreningen Stockholm måste flytta ut från sina nuvarande lokaler sista juni. Utan lokal beskrev Tommy Mellberg på Brukarföreningen läget som en katastrof. Både för brukarna, föreningen och samhället.

"För många är det här deras enda sociala punkt, det enda stället de vill gå till. Utan lokal är de på gatan i stället."

– För många är det här deras enda sociala punkt, det enda stället de vill gå till. Utan lokal är de på gatan i stället, säger Tommy Mellberg.

Fredrik Jurdell, chef för Socialförvaltningen, sa då att de länge jobbat med att försöka hitta en ny lokal till föreningen. Nu, några dagar innan juni är slut, står de fortfarande utan ny adress.

– Som det ser ut nu så blir vi hemlösa den sista juni. Flyttlasset rullar nästa vecka. På kommunen

säger de att de har en person som jobbar halvtid med att hitta en lokal till oss, men än har vi inget hört.

Vid månadsskiftet kommer dagverksamheten behöva läggas ner, alternativt pausas.

– Vi kommer fortsätta sitta med i brukarråd och jobba för våra rättigheter där, men i övrigt vet jag inte hur det blir med nåt.

Föreningen, som riktar sig till personer som är brukare av illegala droger, nu eller tidigare, har förutom öppet hus-verksamhet haft bland annat anonymt sprututbyte, överdosprevention, hepatitbehandling, kvinnogrupp och råd och stöd.

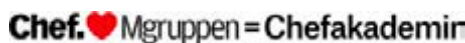
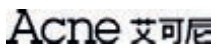
MARIA HAGSTRÖM

50 engångskameror har delats ut till personer som kommer till Sprututbytet i Stockholm. Med dem har de fotat sin vardag. Förhoppningen är att kunna ha en utställning i väntrummet till hösten. Projektet är en del av regionens satsning på att integrera kultur i vården. Tanken är att också kunna ta tillvara på att många i patientgruppen målar och håller på med graffiti – väntrummet kan bli ett galleri.

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-54595394

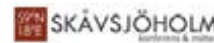

Sandart&Partners

Stockholmshem

SUPER DEAL!

**DU FÅR BRA LÄSNING
OCH SUSANNE ÖVERLEVER.**

SITUATION
S T H L M

"Den här musiken är accurate för var jag varit." – Sabina Ddumba om ep:n "Dear 27 pt 1." som kommer 8 juli.

"Alla korta och bra gatunamn är i princip redan upptagna."

Staffan Nyström

BOK Den nyligen utkomna fjärde upplagan av boken *Stockholms gatunamn* är en tämligen bitig lunta på 784 sidor. Första upplagan kom 1982, sedan man redan på 1960-talet börjat tala om att ge ut en bok om stadens gatunamn.

Författaren Per Anders Fogelström och namnforskare Nils-Gustaf Stahre var de som då gjorde grovjobbet och ses som ursprungsförfattare till verket, sedan är andra med i andra upplagor i olika funktioner.

Som Staffan Nyström, professor i Nordisk namnforskning och som suttit i namnberedningen i 25 år. Han har nu uppdaterat den senaste

Staffan Nyström

upplagan från 2005 med 750 nya namnartiklar.

– Den här boken tar ju upp alla namn som över huvud taget finns i trafikapparaten – påfarter, avfarter och rondeller, de står med men kräver ju inga långa förklaringar. Främst är det ju namn i innerstaden som kräver längre artiklar.

Drygt 4 500 gator, parker, torg och allmänna platser i någon av stadens 117 stadsdelar får sin

förklaring i boken.

– Det finns alltid en historik och ett skäl till varför man väljer ett namn på en gata. Det finns mängder med gamla dokument på bland annat Stadsarkivet, gamla tomthandlingar, köpebrev och ritningar och kartor ända tillbaka till medeltiden. Man plockar ut all fakta man hittar, vissa gator skulle man ju kunna skriva en hel bok om.

ULF STOLT

80-talets hiphopkultur dokumenterad

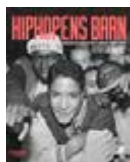
BOK Fryshuset var en av samlingsplatserna för unga hiphopare i Stockholm på åttiotalet. Varje sommar från 1988 anordnades där festivalen "Tio sista dagarna". Fotograf Maud Nycander tog tusentals bilder av ungdomarna som hängde på Fryshuset, i stan och i

sina stadsdelar. Här finns den första generationen rapstjärnor innan de blev kända artister, bland andra Ken, Petter, Dogge, Feven och Bechir.

– Framför allt minns jag glädjen, dansen, nyfikenheten och kaxigheten från en

förortsgeneration som samlades runt hiphopkulturen", säger Maud

Nycander som nu ger ut fotoboken *Hiphopens barn*. Boken innehåller texter av Gellert Tamas och Mathias Gebreab.

MARIA HAGSTRÖM

Från djungeln till människoby

TEATER Mittipricksteatern har gjort en "väldigt fri" tolkning av Rudyard Kiplings *Djungelboken*. Den store tigern Shere Khan har återvänt till djungeln för att fånga Mowgli. Vem är vän och vem är fiende? Hjälper djungelns alla djur människopojken eller tigern? Och hur tar människorna emot honom?

Djungelboken, som spelas vid Husby gård, är ett vandringsdrama "från djungeln till människoby". Förutom skådespelare och musiker medverkar barn och sommarjobbade ungdomar från området i föreställningen.

Djungelboken vänder sig till barn från 5 år.

MARIA HAGSTRÖM

Värt att kolla upp:

Sparkling grönt te

DRYCK En alkoholfri dryck som inte är söt och dessutom passar att dricka med och utan mat. I väl sorterade mataffärer.

Stockholms Kulturfestival

MUSIK Tillbaka efter två års uppehåll. 17-21 augusti spelar bland andra Cleo, The Hives och Jelassi på olika scener i stan. Fler akter tillkommer.

Bokbord Stockholm

BOK Fyller 30 år i år. Söndag 21 augusti blir det bokbord nerför Drottninggatan, författarsamtal och evenemang i området kring Centralbadet och Norra Latin.

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

DÅTID STHLM

JULI/AUGUSTI 1959

SUMMAN FÖR VARDERA av årets Nobelpris har av Nobelstiftelsen fastställts till 220 678 kronor, ökningen med 6 000 från 1958 motsvarar ungefär inflationen.

22 grader i vattnet på Vanadisbadet 8 juli.

Löständer lagas medan man väntar vid Norra Bantorget.

Daina Dagis, 7 år från Vällingby, skriver till Sovjetunionens generalsekreterare Chrustjev och vädjar att hennes mormor, som är sjuk och ensam, ska få tillstånd att komma till Sverige.

Efter tre år blir Kustjägarskolan permanent. De ligger förlagda vid Sandhamn och genomför för sista gången "Operation Paddel", en femtonmilspaddling från Landsort till Arholma, sommardag. "Den kommer förläggas till hösten kommande år, det blir motigare sjö då", säger skolchefen löjtnant Magnusson.

En ungefärlig ökning på 10 procent av turismen hittills. Cirka 70 000 resande per dag på Stockholms central.

Ett fall av syfilis rapporterat.

Varitéartisten Teresa Lozano – partner åt knivkastaren och bågskytten El Mexicano – skadas på Gröna Lund. En av pilarna tränger genom hennes underarm och naglar fast henne i träväggen bakom. Hon förs till sjukhus för omplåstring. Vid föreställningen senare på kvällen stryks numret med pilbåge och El Mexicano kastar i stället yxor och knivar mot henne.

Natten till 19 juli grips 11 tjuvar, ett tiotal rattfyllerister och 108 fyllerister i Stockholm.

POLISEN HAR "RENSAT upp ordentligt" runt Slussen och Gamla stan.

Knivkastaren och bågskytten El Mexicano uppträder på Gröna Lund och träffar av misstag varitéartisten Teresa Lozano i underarmen med en pil som naglar fast henne i träväggen bakom.

FAKSMILAFOTONADET

Förutom en mängd bettlare och lösdrivare har man tagit hand om några efterlysta personer. "Vi anser att lösa element av olika slag inte kan tillåtas störa trivselen för alla hyggliga människor som promenerar omkring i Gamla stan och Slussen", säger polisintendent N. G. Malm.

Ryska raketerna Sputnik III är synliga i Stockholmstrakten klockan 01.42,0 i norr, vinkel 52 grader, riktning väster till öster.

Vilt slagsmål mellan 15 raggare och sex poliser från Huddinge vid Vihems festplats.

Stadens speciella narkotikaåklagare, stadsfiskal Sten Warholm, begär tre män häktade, misstänkta för att ha stulit ett parti narkotika från Sabbatsbergs sjukhus värt 120 000 kronor.

Ny stilletlag träder i kraft. Föräldrar får betala dagsböter om deras barn under 15 år påträffas med en stilet, samma straff om någon säljer en stilet till någon under 21 år, eller om någon under 21 år bär stilet.

Den två ton tunga galjonsbilden från Vasa bärgas. Om en vecka ska hela fartyget börja lyftas.

Regeringen beviljar Huddinge församling ett lån på 1 100 000 för att bygga ett kapellkrematorium på S:t Botvids kyrkogård.

250 badande blir getingstuckna på Ängbybadet samma dag.

250 BADANDE BLIR GETING- STUCKNA PÅ 'ÄNGBYBADET.

EN MAN – BERGSPRÄNGARE till yrket – låter en portfölj med dynamit detonera utanför sin före detta hustrus lägenhet, dit han kommer berusad i en taxi efter att ha hotat henne till livet ett flertal gånger. Hon lyckas fly ut ur lägenheten men skadas svårt av explosionen, mannen och en grannkvinna omkommer omedelbart.

Anders Zettergren och Ingrid Engbom förlovar sig.

En 15-årig pojke på Söder miss-handlar sin far till döds vid ett slagsmål. Och blottlägger en social tragik där pojken nu – vilket både polis, åklagare, barnavårdsmyndigheten och advokat är överens om – måste få hjälp av myndigheterna, inte straff. Han har misshandlats under många år av sin alkoholiserade far, men ändå lyckats sköta sin skolgång. Handlingen bör därför anses som nödvärn.

21 dödsoffer i trafiken i Stockholm första halvåret, 988 skadade och 4 274 olyckor utredda av polis.

Vid den första Elevriksdagen behandlar en av motionerna att rökförbudet vid heldagsskrivningar ska tas bort.

Jussi Björling på Gröna Lund. Dagen efter uppträder Paul Anka.

Djurgården tappar en poäng mot Örgryte efter ett klart offsidemål, men behåller sin plats i toppen av Allsvenskan.

ULF STOLT

JULI
AUG

1568 Hertigarna Karl och Johan börjar upproret mot sin halvbror, kung Erik XIV. Några månader senare, i september, intar de Stockholm och arresterar Erik.

1945 Per Albin Hanssons samlingsregering, som styrte Sverige sedan 1939 och under andra världskriget, avgår och ersätts av en socialdemokratisk regering.

1981 Musikvideokanalen MTV startar i USA. 1987 börjar en Europeisk version av kanalen att sändas. Från 1987 kunde man se MTV i Sverige.

Getingar

FAKTA

Det finns cirka 5 000 olika arter av getingar i världen, 51 av dessa har identifierats i Norden och 49 av dem finns i Sverige. Getingarna delas in i ett antal underfamiljer och tre av dessa underfamiljer är representerade i Sverige: solitära getingar, pappersgetingar samt sociala getingar. Det finns 12 arter av sociala getingar i Sverige och 37 arter av solitära getingar.

Sociala och solitära getingar är uppdelade efter hur de lever. Hos solitära getingarna är det honan som bygger ett bo och lägger ägg och ger getinglarverna insekter som föda. Hos sociala getingar är det drottningen som lägger ägg och arbetargetingarna – sterila honor med gadd - som bygger boet och skaffar proviant. Deras bon kan bli stora och förmågan att aggressivt försvara dem gör att det är de sociala getingarna som får mest uppmärksamhet.

LIVSFÖRLOPP

Den överlevande getinghonan som befruktades föregående höst börjar på våren att bygga ett bo av tuggat trä. Inne i boet bygger hon upp celler, en för varje ägg. Ur äggen kläcks sedan larver som hon föder upp med olika insekter. Efter några veckor förpuppas larverna och några veckor senare kläcks sterila honor, kallade arbetare.

De bygger vidare på boet och skaffar föda till larverna så att drottningen enbart kan producera ägg.

På hösten, när dagsljuset blir kortare, ser drottningen till att det föds getingar av både han- och honkön. De nykläckta drottningarna ska nu para sig med hanar från andra bon och sedan övervintra, för att till våren bygga nya bon och samhällen.

De gamla drottningarna, hanarna och honorna dör.

GADD OCH GIFT

Getingar tillhör underfamiljen midjesteklar. Den har två par vingar som i viloläge är hopvikta längs med kroppen. Den har njurformade fasettögon och är goda flygare med relativt bra syn.

De är rovdjur som fångar levande föda, mest insektslarver. De har bitande mundelar och en kort, bred tunga. Taggen saknar hullingar, vilket gör att de kan sticka med den flera gånger.

Getingar gillar allting som innehåller animaliskt protein och socker – kött, fisk, skaldjur och ägg. Rå fisk lockar dem särskilt. Även doften av socker som jäst, exempelvis vin och öl. Sylt och marmelader lockar också.

Som hos andra gaddsteklar är ägglossningsröret omvandlat till en tagg, som är i förbindelse med en giftblåsa. Giftet innehåller en mängd aminer, peptider och proteiner, med starkt smärframkallande verkan.

"Nu har jag en matlåda och lite spik i väskan."

NAMN: Sofia Sendow

BOR: Strax söder om Söder

GÖR: Skönhetsterapeut

Vad är det för hund du brukar ha i väskan?

– En Chihuahua som heter Peggy, men hon är på landet nu och lär sig att bli en del av flocken. Nu har jag en matlåda och lite spik i väskan, jag har renoverat hemma så det har tydligen trillat ner spik här...

– Matlådan är nån tortelloni med sås, spenat och nötter. Jag ska äta den senare på jobbet.

Du rullade ihop lursladden när du kom gående, vad hade du lyssnat på?

– Rättegångspodden, det senaste avsnittet.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO **MAGNUS SANDBERG**

SENSOMMARDERBY

KÖP BILJETT

HAMMARBYFOTBOLL.SE/BILJETTER

21 AUGUSTI

TELE2 ARENA

15.00

PRESENTERAS AV

CRAFT

HUSKI
CHOCOLATE

INTER
SPORT

HAMMARBY
FOTBOLL

Vi flyttar fram vår slutstation hela tiden.

Bra Miljöval

Redan 1990 började vi jobba med vårt klimatavtryck och vi arbetar ständigt med nya saker att förbättra. Idag är resor med oss minst 97% fossilfria och alla nya tåg är nästan helt återvinningsbara. Nu jobbar vi för noll CO₂-utsläpp från trafiken 2035. Följ vår resa utan slut på sl.se/miljo.

sl.se/miljo